

*Oslavy sviatku Preobrazenia Isusa Christa v Uličskom Krivom
Posvätenie ovocia*

Účastníci detského cirkevného tábora ICHTYS 2021

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVII/2021 ISSN 0139-9012

09/2021

*Oslavy sviatku na počesť Počajevskej ikony Presvätej Bohorodičky
v kaplnke pri Troch studničkách v Runine*

*Oslavy sviatku na počesť Počajevskej ikony Presvätej Bohorodičky v Holiči
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelií*

*Oslavy chrámového sviatku sv. Serafima Sarovského v Bardejove
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelií*

*Oslavy chrámového sviatku sv. veľkomočeníka Pantelemona v Bardejovských Kúpeľoch
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelií a posvätenie zvonov*

ODPUSTENIE

Evanjelium v 11. nedeľu po Zoslaní Svätého Ducha sa končí slovami „**Tak aj môj nebeský Otec urobí vám, ak neodpustíte zo srdca svojmu bratovi jeho previnenia**“ (Mt 18, 35). Odpustenie a pokánie si spájame najviac s obdobím pôstu. Akoby mimo tohto obdobia pre to nebolo miesto. A dnes nám zas a znova pripomína Christos svojimi slovami, **aký veľký význam ma pokánie a odpustenie v našom duchovnom živote**. Znovu tým najjednoduchším spôsobom cez obyčajné príbehy a podobenstvá, ako malým deťom približuje kralovstvo Nebeské, aby sme aspoň trochu pochopili, čo robiť, aby sme sa na to vyvolené miesto dostali.

A tak počujeme príbeh o vládárovi, ktorý sa chcel vyrovnáť so svojimi dlžníkmi. Keď prišiel k nemu jeden zo sluhov, ktorý mu dlhoval mnoho (10 000 talentov), tak ho chcel vládár predať aj s celou jeho rodinou i všetkým čo má, aby sa jeho dlh vyrovnal. Na to ten dlžník padol na kolena a začal prosiť vládára o zľutovanie/odpustenie, aby dostal ešte trochu čas nato, aby mu mohol vrátiť dlžobu. A čo sa deje? Dlžník nedostáva čas, ale dostáva úplné odpustenie celého dlhu. Potom ten dlžník odchádza a stretáva človeka, ktorý je jemu samotnému dlžný malú čiastku, a začína si od neho vynucovať svoj dlh. Ten človek tiež padá na kolena a prosí o zľutovanie, o čas, ale jemu sa tej milosti nedostáva.

Dva skoro rovnaké príbehy, ale každý s úplne iným koncom. Ako rýchlo zabudol dlžník na milosť, ktorej sa mu dostalo od vládára, a napriek tomu nie je schopný, nechce dať to, čo jemu bolo darované. V týchto príbehoch sa veľmi ľahko sami nájdeme. Cez toto podobenstvo nám chce Christos ukázať, aká veľká je sila uvedomenia si svojej vlastnej hriechnosti, aká veľká je sila pokánia, aká je veľká láska nášho Hospoda Boha. Dnes dlžník prosí o viac času, ale dostáva úplné odpustenie, dostáva omnoho viac ako žiadal.

Odpusteniu však musí predchádzať uvedomenie si svojej chyby, priznanie si svojej hriechnosti. My si mnohokrát aj uvedomujeme, že **nie sme dokonalí**, ale to je ešte len rázcestie, na ktorom stojíme a vtedy sa musíme rozhodnúť, či sa vydáme cestou zvyknutia si a ostaneme pyšne stáť vo svojej nedokonalosti, alebo padneme na kolena a vydáme sa tou druhou cestou, cestou nápravy svojej nedokonalosti.

Odpustenie je veľký dar, ktorý dostávame, dar, ktorý môžeme aj dať. Tak ako v celom duchovnom živote nemôže existovať egoizmus tak ani pri odpustení nemá miesto. Naučili sme sa, že keď niekomu niečo mám dať, tak ja potom o niečo prídem, ja niečo stratím. Bojíme sa, že niečo stratíme, ale keď sa zamyslíme nad tým, tak mi odpustenie ani nevlastníme, ale môžeme ho dať, darovať. Často sa vo svojich rodinách alebo v

práci pohádame, navzájom si ublížime, a potom po chvíli si uvedomíme, že asi som to mohol urobiť alebo povedať inak a je nám to ľúto. **Nepríjemne sa cíti ten, komu bolo ublížené, ale aj ten, kto ublížil**, a tu uvidíme silu odpustenia, kedy tú svoju hlavu, to svoje ego dáme dole a poprosíme o odpustenie. Čo sa stane? Buď to odpustenie nepríde a obe strany tú zlopamätlivosť budú v sebe živiť a bude rásť, alebo to prepáčenie príde a tu zrazu získajú obe strany pokoj.

Krása a sila odpustenia nám dáva viac, ako by sme očakávali. Zrazu tu už nefunguje ten princíp, že ja dám, ja stratím, ale presne naopak, ja dám a obaja získame. Prestaňme sa báť, že niečo stratíme, **prestaňme sa báť Boha, že nám neodpustí naše hriechy, On práve čaká a nie je zlopamätlivý.** Nedávajme Bohu naše vlastnosti, ani jednu z našich hlúpostí, ktorú sme urobili, nám nebude pripomínať. Keď nastúpime na cestu nápravy, zmeny svojho života, Hospodin Boh zabudne na naše neúčtivé sa správanie voči Nemu, na naše opovrhovanie Jeho darmi, ktoré nám dáva. My hovoríme: odpustím ale nezabudnem, ale to nie je ani zďaleka odpustením. Právě odpustenie nastoľuje „čistý štít“ vo vzájomnom vzťahu medzi nami, ale aj v našom vzťahu k Bohu. Zamyslime sa nad tým, akým veľkým zlom je zlopamätlivosť, ktorá od nás dokáže odvrátiť alebo odobrať Božie dary. A tu sa znovu dostávame na začiatok, kde Christos hovorí „**Tak aj môj nebeský Otec...**“ hovorí môj, nie náš. Tým Christos iba poukazuje na to, že nikto z nás, ktorí nevieme dať odpustenie od srdca komukoľvek, nie sme dôstojní nazývať prvú osobu Svätej Trojice, Boha Otca svojím otcom.

Jerej Miroslav Pavlenko

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Nič nerobte pre svoj osov, ale všetko pre pomoc a uspokojenie obklopujúcich vás a tak sa budete cvičiť v sebazapieraní a láske. **(Sv. Teofan Zatvorník)**

Milovať blížneho nie je možné skôr, kým v našom srdci nebude pošliapaná všetka samolúboosť a pýcha. Láska sa získava cestou práce nad sebou a cestou modlitby... Keď k nám Pán pošle akéhokoľvek človeka, treba byť k nemu vnímavý, pristúpiť k nemu, vžiť sa do jeho stavu, zasvätiť mu kúsok svojho srdca. Takto postupne budú vchádzať do nášho srdca noví a noví ľudia, a naše srdce sa bude rozširovať a rozširovať. Musíme mať lásku podobnú tej Božej. **(Alexej Mečev)**

Slovo k sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky

Príčinou úcty k Panne Márii v Cirkvi bola odjakživa Máriina poslušnosť Bohu, ktorú prejavila voči Božiemu volaniu. Pravoslávna cirkev vo všeobecnosti zdorazňuje vo svojom učení puto medzi Máriou a ľudstvom. Vníma Máriu ako najlepšiu, najčistejšiu a najznevšenejšiu "plod dejín ľudstva". Zatiaľ čo v západnom kresťanstve stálo v centre úcty k Márii jej panenstvo, ktoré nebolo porušené materstvom, **pre Pravoslávnu cirkev podstatou lásky k Márii a radosti z Nej bolo a zostane vždy jej materstvo**, jej prirodzenostné spojenie s Isusom Christom. Pravoslávna Cirkev modlitebne zdorazňuje to, že cez Máriu samotné ľudstvo spolupracovalo na príchode Božieho Syna na zem, na vykupiteľskom zjavení Boha, ktorý sa stal dokonalým človekom.

Najradostnejším a najhlbším na kresťanskej viere je „príbuzenstvo“ Christa s nami. Skutočnosť, že Christos je Svojou Božskou prirodzenosťou spojený s ľudskou prirodzenosťou a je tak skutočne človekom, je skutočne jedným z nás a skrze ľudskú prirodzenosť zostáva naveky s nami spojený! Potom je pochopiteľnou úcta k žene, ktorá Mu dala túto ľudskú prirodzenosť. Úcta k žene, vďaka ktorej sa Christos mohol nazývať „Synom človeka“. Boh sa cez Vtelenie Božieho Syna ponížil k človeku, aby ho urobil božským, čiže zbožštil, aby ho urobil účastníkom na Svojom božstve skrze blahodať.

Pozrime sa na ikonu sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky. Na lôžku leží žena, ktorá práve porodila dievčatko. Cirkevná tradícia hovorí o tom, že táto žena sa volala Anna. Vedľa nej sedí otec, ktorého meno je Joachim. Vedľa lôžka konajú ženy prvé umývanie novonarodeniatka. Tá najbežnejšia udalosť bez akéhokoľvek významu. Skutočne? Nechce nám Cirkev touto ikonou povedať predovšetkým, že príchod nového ľudského bytia na svet, do života, je zázrakom nad všetky zázraky? Je tu počiatok jedinečného, neopakovateľného ľudského života, vznik novej osoby, v ktorej zjavení sa znovu tvorí svet. Počas tohto sviatku slávime príchod človeka na svet, príchod, o ktorom sa v evanjeliu hovorí, že keď sa udeje, **„už sa nemyslí na bolesti pre radosť, že prišiel na svet človek“** (Jn 16, 21). My teraz vieme, čie narodenie slávime. Poznáme jedinečnosť, krásu, bohatstvo požehnania dieťaťa - Panny Márie, význam jej narodenia pre nás a pre celý svet.

Kolko viery bolo potrebne, kolko dobra, kolko generácií dobrých ľudí na rodostrome ľudstva, aby na strome ľudstva raz vyrástol tento zázračný a voňavý kvet – Panna Mária,

Presväta Bohorodička. **Nebolo žiadne nanútené nepoškvrnené počatie Panny Márie**, nie Boh ju urobil takou, že nemohla zhrešiť (aká by bola potom jej osobná zásluha na jej živote bez osobného hriechu?). **Boh musel tisícročia čakať, kým sa v ľudstve vyskytne takýto panenský kvet bez osobného hriechu.** A aj tak rešpektuje jej slobodnú vôľu. Žiada ju o dobrovoľný súhlas. Musí Presväta Bohorodička najprv povedať Svoje slobodné „ano“, aby sa mohol narodiť Isus Christos - Boh a Človek, Bohočlovek. Keby išlo len o to, aby ju Boh od počatia nepoškvrnenou urobil, tak to Boh mohol predsa urobiť dávno, hneď už aj prarodičom Adamovi a Eve. Už im sa mohla narodiť Panna Mária.

Život Panny Márie v duchovnej čistote a bez osobného hriechu priniesol to, že sa stala dôstojnou počať a porodiť Božieho Syna, Ktorý priniesol dlho očakávané vykúpenie ľudskému rodu. Dnes Cirkev slávi narodenie malého dievčatka Panny Márie, v ktorom sa zhromažďuje všetko dobro, morálna krása a dokonalosť vytvárajúce skutočnú ľudskú prirodzenosť.

-SHB-

NARODENIE PRESVÄTEJ BOHORODIČKY (O ikone sviatku)

Sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky je chronologicky prvým sviatkom z tzv. dvanástich veľkých sviatkov a je aj prvým sviatkom cirkevného kalendára (8./21. september).

O tomto sviatku v Evanjeliu nenachádzame žiadne informácie, o tejto udalosti sa dozvedáme z Tradície. Ikonografia sviatku je založená na apokryfnom evanjeliu Jakuba, brata Hospodinovho podľa tela, t.j. syna svätého Jozefa Obručníka z prvého manželstva. V tomto apokryfe sa hovorí o veľmi dlho bezdetných spravodlivých rodičoch Joakimovi a Anne, ktorí celý svoj život v modlitbách prosili o dar dieťaťa. Boh im na sklonku ich života požehnal dcéru, ktorej dali meno Mária. Celý ich dom sa naplnil veľkou radosťou.

Konečná kompozícia ikony sviatku pochádza z 10.–11. storočia z Byzancie. **V centre ikony leží svätá Anna na lôžku** (umiestňuje sa viac naľavo), pod ním sú zobrazené dve ženy, ktoré pripravujú kúpeľ pre dieťaťko, malú Máriu drží v rukách jedna z týchto žien. Na mnohých ikonách je malá **Mária zobrazená aj v kolíske a pri nej sedí mladé dievča, ktoré pradie.** Proces pradenia je symbolom budúcej udalosti v živote Prečistej Márie, kedy si v jej lone z jej tela „utká“ svoje telo Boží Syn – Spasiteľ sveta. Svätá Anna je celá zahalená do vrchného odevu, prípadne jej spodnú časť tela prekrýva ďalšia prikrývka, čo je zdôraznením prirodzeného spôsobu pôrodu – teda v bolestiach. **Presväta Bohorodička je odetá do bieloého rúcha, ktoré je symbolom čistoty.**

Pri Anninom lôžku je zobrazená skupina veseliacich sa príbuzných, ktoré môžu mať v rukách dary pre rodičov Joakima i Annu. Na mnohých ikonách tieto príbuzné pripravujú bohaté stolovanie. Jedna z príbuzných drží v rukách vejár, ktorým ovieva vyčerpanú Annu.

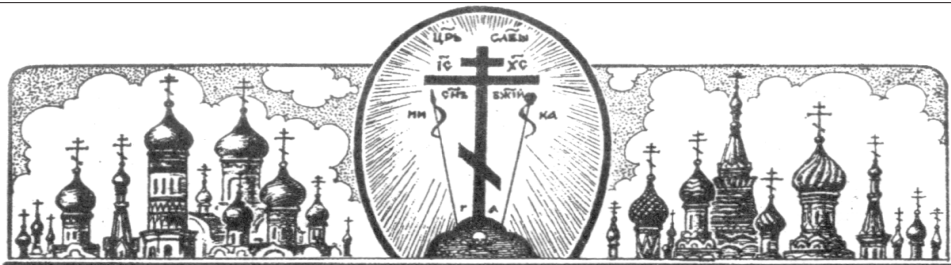
Súčastou ikony je aj obraz Joakima a Anny, ktorí vo svojich rukách držia Presväťu Bohorodičku. Na niektorých ikonách túto scénu nahrádza objatie Joakima a Anny ako symbol počatia Presvätej Bohorodičky (v hornej časti ikony zvyčajne vľavo). To, že **Bohorodička na ikone nezaujíma centrálné miesto, je symbolom jej veľkej pokory.**

Na ikonách Narodenia Presvätej Bohorodičky je často zachytená aj scéna, ktorá zobrazuje samotného Joakima, keď prijíma zvesť o počatí dieťaťa. Túto správu dostáva od anjela a keďže ju podľa Tradície dostal pri strážení stáda, teda vonku, to symbolizuje strom, spoza ktorého sa mu anjel prihovára.

V hornej časti ikony sú po stranách budovy, ktorých strechy sú spojené červeným plátňom; toto ikonopisecké zobrazenie má dva významy. Prvý poukazuje na to, že sa udalosť zachytená na ikone odohrala v interiéri, druhý znamená spojenie Starého a Nového Zákona. Na ikone nesmie chýbať nadpis, ktorý definitívne poukazuje na zobrazenú udalosť.

Ikonou Narodenia Presvätej Bohorodičky sa začína tzv. sviatočný rad na ikonostase, ktorého úlohou je poukázať históriu spásy ľudského rodu (niektoré ikonostasy začínajú až Zvestovaním Bohorodičke, pretože sviatok je podložený Evanjeliom). Hoci udalosť nie je zachytená vo Svätom Písme, sviatok aj ikona majú veľký význam v liturgickom živote Pravoslávnej cirkvi. Narodenie Presvätej Bohorodičky svätí otcovia nádherne nazývajú počiatkom našej spásy.

Protodiakon Ján Husár

Slovo k sviatku Povýšenia svätého životodarného kríža Pánovho

Svätá Pravoslávna cirkev si odpradáva uctieva svätý kríž, na ktorom bol ukrižovaný náš Pán Isus Christos. Svätý kríž je nástrojom víťazstva Božieho Syna nad mocou hriechu, smrti a diavla. Je symbolom vykupiteľskej obety Božieho Syna, ktorú priniesol na Golgotu za hriechy ľudstva.

Sviatok Povýšenia svätého kríža patrí k najstarším sviatkom Pravoslávnej cirkvi. Cirkevní historici sa zhodujú v tom, že podnetom k ustanoveniu tohto sviatku boli dve udalosti: **nájdenie svätého kríža Pánovho v 4. storočí a jeho navrátenie z Perzie v 7. storočí.**

Drevo svätého kríža, na ktorom zomrel Isus Christos, našla podľa kresťanskej tradície sv. Helena (330), matka cisára Konštantína Veľkého v r. 326. Cisár Konštantín, ktorý vydaním Milánskeho ediktu zrovnoprávnil kresťanstvo s inými náboženstvami vo východorímskej ríši, sa po 1. Všeobecnom sneme v Nicei rozhodol postaviť veľkolepý kresťanský chrám - Baziliku Christovho hrobu. V roku 326 prišla do Jeruzalema sv. Helena. Na jej príkaz bol zbúraný Venušin chrám, ktorý bol postavený za cisára Hadriána. **Po odkrytí Golgoty sa podarilo nájsť aj jamu s tromi krížmi a odpadnutou tabuľkou s nadpisom "Isus Nazaretský, kráľ židovský"**, ktorý bol podľa evanjelistov umiestnený na Christovom kríži a to v troch jazykoch - latinskom, hebrejskom a gréckom. Začiatkové písmená tohto nápisu v cirkevnej slovančine sú umiestnené na všetkých pravoslávnych krížoch v chrámoch, pri chrámoch, na cintorínoch, pri cestách či v pravoslávnych domácnostiach. Keďže tabuľka s nápisom z kríža odpadla a nedalo sa určiť, ktorý z tých troch krížov patril Isusovi Christovi, jeruzalemský patriarcha Makarios prikázal, aby nájdené ostatky troch krížov priložili postupne k telu istej chorej ženy. Po priložení Christovho kríža chorá žena bola uzdravená. Bol to dôkaz, že práve na tomto kríži bol ukrižovaný a zomrel Isus Christos. Podľa inej tradície dokonca Christov kríž vzkriesil mŕtveho človeka. Patriarcha Makarios potom šiel aj s krížom na Golgotu, kde bolo drevo kríža vysoko vyzdvihnuté k verejnej úcte a poklone. O deväť rokov neskôr, **13. septembra r. 335 sa konalo slávnostné posvätenie Baziliky Christovho Vzkriesenia, postavenej na mieste Isusovho hrobu na pokyn sv. Konštantína Veľkého.** Nasledujúci deň **14. septembra sa konalo slávnostné vyzdvihnutie dreva sv. kríža,** počas ktorého ľud neustále spieval „Hospodi pomiluj!“ Odvtedy Pravoslávna cirkev slávi každoročne 13./26. septembra spomienku na posvätenie Chrámu Christovho Vzkriesenia a 14./27. septembra sviatok Vozdviženija (Povýšenia) svätého kríža.

Druhá významná udalosť, ktorá rozšírila sviatok na východe i západe, bolo navrátenie svätého kríža z Perzského zajatia. **Perzský kráľ Chozroes v r. 614 dobyl Jeruzalem a odviekol do perzského zajatia veľkú časť kresťanov**, medzi nimi aj patriarchu Zachariáša. Do svojho hlavného mesta Kresyfon odniesol **aj relikviár so svätým krížom**. Byzantská (východorímska) ríša bola totiž v tomto období vnútorne oslabená. **V roku 628 však cisár Heraklios zvíťazil nad Peržanmi a získal svätý kríž späť**. V roku 630 ho potom priniesol do Jeruzalemského chrámu, kde sa 14. septembra uskutočnilo druhé slávnostné povýšenie svätého kríža.

V roku 630 sa udiala zaujímavá udalosť, ktorá sa viaže k relikvii svätého kríža. Keď sa mala vzácna relikvia znovu umiestniť v bazilike, cisár Heraklios, celý vyzdobený zlatom a drahokamami, sa chystal v procesii prekonať bránu vedúcu na Golgotu, ale akosi mu to nešlo. Čím viac sa usiloval urobiť krok dopredu, tým väčšmi sa cítil ako prikovaný na mieste. Vtedy odkázal patriarcha Zachariáš cisárovi, že je to preto, lebo Isus Christos, keď niesol kríž a prekročil prah, išiel bosý a pokorný. Cisár Heraklios okamžite zvliekol honosné rúcho a bosý, oblečený ako každý iný človek, došiel bez problémov na koniec cesty a dostal sa na miesto, kde mal byť svätý kríž znovu postavený. Toto sa udialo **14. septembra r. 629**. Tento deň **sa začal sláviť sviatok Povýšenia svätého kríža**. Odtedy má sviatok pomenovanie „Vsemírojnoje vozdvizeňije“, teda „Povýšenie nad celým svetom“. Cisár Heraklios však o niekoľko rokov prikázal preniesť ostatky svätého kríža do Konštantinopolu, pretože Jeruzalem ohrozovali Arabi. O niekoľko rokov aj mohamedáni ovládli Jeruzalem. **Neskôr bol svätý kríž postupne rozdelený na malé časti a daný ako relikvie do rôznych chrámov. Jedna takáto čiastočka sv. kríža je aj na Slovensku**. Napríklad v Pravoslávnom chráme v Lastomíre, ako aj v iných pravoslávnych chrámoch. Nakoľko tento sviatok pripomínal Christovo ukrižovanie a smrť, ktoré sa pripomínajú na Veľký piatok, od dávnych čias bolo zvykom v Pravoslávnej cirkvi v tento deň dodržiavať pôst.

Sviatok Povýšenia životodarného kríža Pánovho patrí medzi dvanásť najväčších sviatkov našej Cirkvi, má jeden deň predprazdenstva a sedem dní poprazdenstva. Okrem tohto sviatku si Pravoslávna cirkev osobitne uctieva svätý kríž aj na Krestopoklonnú nedeľu počas Veľkého pôstu.

V deň sviatku Povýšenia Životodarného kríža Pánovho sa v pravoslávnych chrámoch ráno počas rannej bohoslužby, tzv. utreňe koná osobitný obrad povýšenia kríža. V začiatkoch sa tento obrad konal len v katedrálnych chrámoch. Bohoslužba sviatku Povýšenia je vlastne veľkolepým hymnom ospevujúcim svätý kríž. **Keď si uctieваме Christov kríž, klaniame sa totiž predovšetkým samotnému Isusovi Christovi, Ktorý bol za nás ukrižovaný, umučený a pochovaný, ale tretieho dňa slávne vstal z mŕtvych, premohol tak smrť a veriacim doniesol večný život!**

Apoštol Pavol písal vo svojich listoch o kríži nasledovné: „**Lebo slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou**“ (1Kor 1, 18) ako aj: „**Lebo aj Židia žiadajú znamenia, Gréci hľadajú múdrosť, my však ohlasujeme ukrižovaného Christa, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných tak Židov ako aj Grékov, Christa – Božiu moc a Božiu múdrosť**“ (1Kor 1, 22-24). Kríž je teda veľkým a neoceniteľným darom pre celé ľudstvo! Dobrovoľnou smrťou Božieho Syna na kríži bol porazený odveký zvodca ľudí – diabol a ním bola porazená aj smrť, ktorá je len následkom hriechu. Boží Syn sa dobrovoľne ponížil strašnou smrťou práve na kríži, aby krížom zdvihol zo zeme človeka a povýšil ho na nebesia.

Aj my, kresťania, zložme dnes k nohám Ukrižovaného všetku svoju ľudskú, národnú či osobnú pýchu. A potom si oblečme Christovu pokoru a s ňou sa vráťme domov, ako ospravednení pokorou, tak ako colník v chráme, ktorý volal: „**Bože, buď milostivý mne hriešnemu**“ (Lk 18,14). Toto je práve postoj skutočného pravoslávneho kresťana. Pýcha je totiž maska pred ľuďmi i sebou samým, ktorá nám bráni byť skutočnými kresťanmi nielen podľa mena, ale podľa každodenného života!

-SHB-

AKO SA SPRÁVAŤ K ĽUĎOM

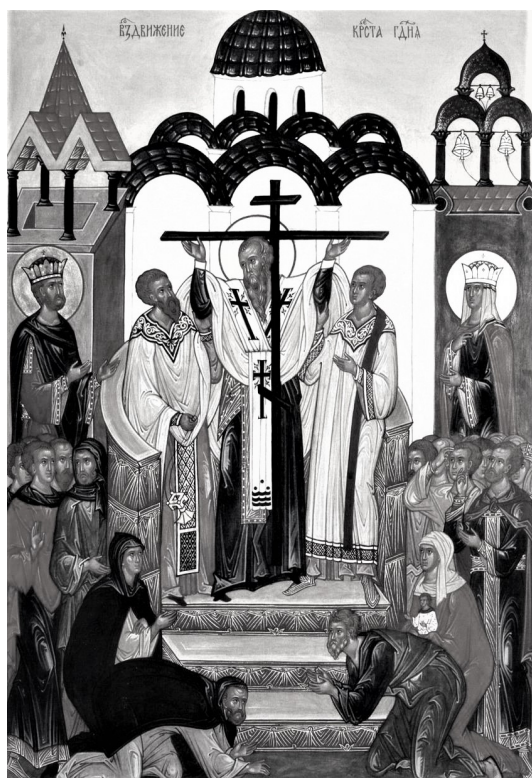
Ak budeš ľudí prijímať podľa Boha, ver, že všetci budú k tebe dobrí. K všetkým treba byť úctivý. Buď láskavá, ale nie podlízavá. Ukľoň sa, a rýchlo pokračuj ďalej. Samotný dobrotivý Pán spravodlivých miluje, a hriešnikov má len rád. Aj skutoční kresťania, ktorí sa podobajú Pánovi, postupujú tak isto. Preukazujú dobrotivosť a zhovievavosť ku všetkým bez rozdielu, ale absolútnu lásku prejavujú len k pravo veriacim. **(Sv. Ambróz Optinský)**

Každého, kto k vám prichádza, alebo koho stretnete, treba prijímať ako Božieho vyslanca. Prvú otázku si polož vo svojom vnútri. Čo chce Pán, aby som s ním alebo pre neho urobil? Prijat' ho ako Boží obraz, s úctou a priat' si robiť mu dobro. **(Sv. Teofan Zatzorník)**

VYVÝŠENIE SVÄTEHO ŽIVOTODARNÉHO KRÍŽA (O ikone sviatku)

Sviatok Vyvýšenia svätého životodarného kríža nášho Spasiteľa Isusa Christa je historicky posledným z tzv. dvanástich veľkých cirkevných sviatkov a uzatvára aj sviatočný rad na ikonostasoch. Jeho celý názov, ako ho nachádzame v bohoslužobných knihách, je: Celosvetové vyvýšenie čestného a životodarného kríža Hospodinovho.

Kríž, kedysi nástroj potupnej a strašnej smrti, je teraz symbolom víťazstva nad hriechom, symbolom života – večného života. Vyvýšenie kríža je oslavou a víťazstvom Cirkvi, ktorá musela prejsť storočia trýznenia, prenasledovania a ťažkých skúšok – teraz sa stala otvorenou pre svet a Christovým krížom ho mení na Božie kráľovstvo. Aj v samotnom tropári sviatku prosíme, aby nás Hospodin Boh ochraňoval svojím krížom a daroval nám spasenie.

Ikonografia sviatku (aj bohoslužobný text) je založená len na svätej Tradícii. Podľa nej Hospodinov kríž našla v štvrtom storočí svätá apoštolom rovná cisárovná Helena, ktorá sa vypravila na žiadosť svojho syna svätého apoštolom rovného cisára Konštantína Veľkého na archeologickú výpravu do Svätej zeme, najmä na miesta spasiteľných Christových skutkov. Chcela nájsť aj kríž, na ktorom bol Spasiteľ ukrižovaný. Preto hlavným cieľom výpravy bol Jeruzalem. Nájsť kríž nebolo jednoduché, no svätá Helena v meste našla zbožných potomkov prvých jeruzalemských kresťanov, ktorí jej ukázali, kde bola Golgota a kde sa mohol nachádzať hrob Isusa Christa. Nad tými miestami už boli postavené iné stavby (aj pohanské chrámy), preto ich museli zbúrať a potom začali práce na

vykopávkach.. Skončili sa veľkým úspechom. Svätá Helena našla tri kríže a vedľa nich aj tabuľku s nadpisom „Kráľ židovský“. Našli tiež miesto Christovho hrobu, kde bol neskôr postavený nádherný kresťanský chrám. Ktorý z krížov bol Christov? Vyriešiť to pomohla jedna zázračná udalosť. Počas prenosu krížov po meste sa pri jednom z nich uzdravila žena a bol vzkriesený mŕtvy človek. Tak zistili, na ktorom kríži bol Christos ukrižovaný.

Práve tento Christov kríž bol 14. septembra roku 331 slávnostne vyvýšený pred národom rukami jeruzalemského biskupa Makária.

Celá táto udalosť je zachytená aj na ikone. **Centrom ikony je Christov kríž, ktorý v rukách drží biskup Makários.** Je odetý do klasického biskupského rúcha, na ramenách má omofor s vyobrazením krížov. Po stranách biskupa sa zobrazujú aj dvaja diakoni, ktorí sú odetí v bielom rúchu a v rukách môžu mať kadidlo alebo sviece. Poniže tejto scény z oboch strán sú zobrazení zbožní kresťania – muži, ženy, deti, mnísi... Hoci svätý Konštantín a svätá Helena neboli osobne prítomní na vyvýšení kríža, na ikonách sa zobrazujú pred skupinami ľudí. Ikonografia sviatku tým sleduje ich veľký podiel pri nájdení kríža a tak **ikona zobrazuje nielen historickú udalosť, ale svedčí aj o tom, aké miesto má tento sviatok v histórii spásy človeka a kto má na tejto udalosti podiel.** Celkovú kompozíciu dotvárajú v hornej časti ikony budovy Jeruzalema, mnohokrát medzi nimi nájdeme strechy chrámov so symbolom kríža, prípadne zvonmi, čo už plne charakterizuje kresťanskú epochu. Nad celou kompozíciou je umiestnený nadpis, ktorý potvrdzuje, o akú udalosť ide.

Protodiakon Ján Husár

14. nedeľa po Päťdesiatnici – Podobenstvo o kráľovskej svadbe

Evanjeliové čítania v postupnom rozprávaní o verejnom pôsobení Isusa Christa nám približujú narastajúce napätie medzi Isusom a Jeho odporcami z radov rôznych skupín vtedajšieho judaizmu, najmä však z radov veľkňazov, farizejov a zákonníkov. Rozpor vrcholí hlavne v posledných kapitolách evanjelií, kde prerastá až do nenávisťi a násilia. Vidno to však aj na podobenstve o kráľovskej svadobnej hostine (Mt 22, 1-14), ktoré Christos predniesol v čase po Svojom vstupe do Jeruzalema. **Jednou z hlavných tém podobenstva je odmietnutie pozvania a pohrdanie tým, kto pozýva.** Matúšova verzia ponúka dve takéto skupiny ľudí. Prvou sú pôvodne pozvaní hostia. Keďže v podobenstve ide o svadbu kráľovho syna (v. 2), môžeme predpokladať, že nimi boli vysoko postavení hodnostári, boháči, či iní dôležití ľudia v kráľovstve. Oni však prvé pozvanie odmietli a na druhé reagovali výhovorkami. Tým vlastne vyjadrili to, že pozvaním pohrdajú. Urobili to v istote, že si to môžu dovoliť, že sa im za to nič nestane. Opak bol však pravdou. „**Kráľ sa rozhneval, poslal svoje vojská, vrahov zahubil a ich mesto podpálil**“ (v. 7). V kontexte evanjelia v týchto pozvaných evanjelista vidí Židov, ktorí odmietli Božieho Syna, spoliehajú sa na vlastnú zbožnosť, na formálne dodržiavanie zvykov a prikázaní a vlastnú interpretáciu starozákonných prislúbení. Aplikácia pre dnešnú dobu by sa však mohla vzťahovať na „tradičných“ kresťanov, ktorí sa tak spoliehajú na svoje (papierové) postavenie pred Bohom („sú predsa pokrstení a chodia pravidelne do chrámu“). Vo svojom každodennom živote si dovoľia pohrdáť učením Cirkvi a robia si niektoré veci len podľa vlastného zvaženia tak, ako to im vyhovuje.

V tomto podobenstve sa kráľ totiž po potrestaní pôvodne pozývaných hostí rozhodne pokračovať v hostine a pozvať ďalších hostí. Týchto kráľovských sluhovia nachádzajú na rázcestiach (v. 9). V kontexte podobenstva sa nimi myslia neurodzení poddaní kráľa, ale nám je jasné,

že v skutočnosti ide o novozákonný Boží ľud, o kresťanov z pohanstva, z iných národov. Neprebíha žiadny výber, keďže evanjelium uvádza, že: „**svadobná sieň sa naplnila hosťami**“ pozostávajúcimi zo „**zlých aj dobrých**“ (v. 10). Ale aj medzi týmito hosťami kráľ nachádza „**človeka, ktorý nebol oblečený do svadobného odevu**“ (v. 11). Dnešný človek by sa snád snažil takého človeka ospravedlniť. Asi nemal čas a prostriedky si takýto odev zaobstaráť. Podobenstvo však tento jeho príchod v nedôstojnom odevu predkladá ako hosťov úmysel, pretože aj títo druhí hostia dostali svadobné odevy. Je známe, že pri takýchto príležitostiach v tých časoch bolo praxou, že hostiteľ pozvaným takýto slávnostný odev daroval s predpokladom, že sa v ňom na svadbe aj objavia. Postoj tohto človeka tak vlastne opäť vyjadruje pohrdanie svadbou a hostiteľom, tým že nerešpektoval hostiteľove pravidlá. Dôsledkom jeho nerešpektovania bolo jeho „**vyhodenie**“ von do tmy, kde bude plač a škrípanie zubov (v. 13). Toto je varovaním pre nás všetkých a je určené tým, ktorí sa aj po obrátení vo svojom živote odmietnu podriaďiť pravidlám Christovej Cirkvi. Odmietajú „si obliecť“ to, čo od nich Boh vyžaduje - nepoškvrnené krstné rúcho „**zbielené v krvi Baránka**“ (Zjv 7, 14b). Nevhodné oblečenie symbolizuje pohrdanie učením Cirkvi, ostatnými spoluveriacimi, ktorí toto učenie rešpektujú, či cirkevnou hierarchiou, ktorá na dodržiavanie tohto učenia dozerá. Je to deklarovanie si svojej vlastnej vôle, svojho pohľadu na učenie Cirkvi a odmietanie požiadavky úplne zmeniť svoj kresťanský život a žiť aj v dnešnej dobe evanjeliový život tak, aby sme boli hodní svadobného rúcha na Kráľovskej hostine Božieho Syna.

Obe časti podobenstva boli varovaním pre poslucháčov podobenstva, pre prvotných kresťanov, a sú aktuálne aj pre nás súčasných kresťanov, pre našu „modernú“ dobu, kedy si viacerí síce hovoria, že v Boha veria, ale podľa Evanjelia sa dnes už nedá žiť, je už iná doba a prakticky tak odmietajú Christovu Cirkev a jej učenie. Dnešné podobenstvo dôrazne hovorí o tom, že hoci pozvanie na nebeskú hostinu prichádza nezaslúžene a to pre všetkých, no vnútorné rozhodnutie preň musí vyjsť z našej strany, z nášho vnútra, z nášho rozhodnutia, z nášho srdca, z našej duše. **Máme možnosť pozvanie Christovho Evanjelia v každom momente nášho života prijať vo svätej tajine pokánia**, skrášlené korunou Eucharistie alebo ho odmietnuť.

-SHB-

SVÄTÝ APOŠTOLOM ROVNÝ METOD, ARCIBISKUP MORAVSKO-PANÓNSKY, SLOVANSKÝ PRVOUČITEĽ (*815, + 885)

(Jeho pamiatka sa oslavuje 6. / 19. apríla; 11. / 24. mája (spoločne so sv. Cyrilom); v počte Sedmopočetníkov 27. júla / 9. augusta).

Svätý Metod sa narodil približne v roku 815, no najneskôr do roku 820 v Solúne, v Makedónii, do rodiny Leva, pôvodom bulharského Slovana, jedného z pomocníkov solúnskeho stratéga - vojenského generála a gubernátora. Spočiatku slúžil vo vojsku, neskôr bol ustanovený za správcu slovanského kniežatstva pod gréckou správou – Slavínie. V kniežacom postavení zotrval asi 10 rokov, no potom zanechal kniežatstvo, aj všetky radosti sveta a odišiel za mnícha na horu Olymp do Bytínie. V rokoch 860-861 vykonal spolu s bratom misijnú cestu ku Chazarom, kde viedli bohoslovecké dišputy so Židmi a mohamedánmi. Svätý Metod pomáhal bratovi pri tvorbe slovanskej abecedy, pri prvých prekladoch Svätého Písma, aj niektorých bohoslužobných kníh. V roku 863 sa vybrali na misijnú cestu na Veľkú Moravu, kde pracovali viac ako 3 roky, zaoberajúc sa osvetou a pokračujúc v prekladaní. V roku 866 sa s niektorými z moravských učeníkov vracali do Carihradu, pričom sa zdržali v Panónskom kniežatstve (juhozápad dnešného Maďarska). Potom sa dostali do Benátok, kde sa koncom roku 867 dozvedeli o politickom prevrate v Konštantínopole. Cisár Michal III. bol zavraždený a patriarcha Fótij zosadený. Začiatkom roku 868 prichádzajú spoločne do Ríma, kde pápež Hadrián II. odobril ich dielo. Sv. Metod dal zomierajúcemu bratovi príslub, že bude pokračovať v začatom diele na Morave.

V polovici roku 869 vysiela Hadrián Metoda (možno už ako biskupa) k slovanským kniežatám Rastislavovi, Svätoplukovi a Koceľovi. Záverom roka 869 je pri návrate do Ríma Metod povýšený na arcibiskupa Sirmiumu Panónskeho. Bohoslužby sú povolené v slovanskej reči s tým, že Evanjelium a Apoštol sa majú čítať najprv latinsky, a tak slovansky. Nie je známe, či pápež potvrdil práva slovanskej bohoslužby aj písomne. Metod sa kvôli nepriaznivej situácii na Morave usídlil u Koceľa. Bol predvolaný na súd k salzburskému arcibiskupovi Adalvinovi, kde bol obvinený z narušenia jeho cirkevných nárokov na Panóniu a Moravu, za čo bol v roku 870 odsúdený uväznením do žalára. Za otrasných podmienok prežil vo väzení

do roku 873, kedy nový pápež Ján VIII. prinútil bavorských biskupov, aby Metoda oslobodili.

Obdobie rokov 873-879 možno považovať v Metodovom živote za najpokojnejšie. Pokračoval v organizácii moravskej cirkvi, ktorá sa rozširovala úmerne so Svätoplukovými politickými úspechmi. Hodnoverne vieme, že pokrstil české knieža Bořivoja a poľské knieža u Vislanov. Prísny Metod vytykal nemravný spôsob života kniežaťu i veľmožom, čím vzbudzoval ich nevraživosť. Nemecko-latinské duchovenstvo sa mu podriaďovalo len veľmi neochotne, pričom ho obviňovali z vykonávania slovanských bohoslužieb napriek pápežskému zákazu, z odpadnutia od rímskej pravovernosti a z neúčty voči kniežaťu.

V roku 879 vyslal Svätopluk k pápežovi posla so žiadosťou, aby sa vyjadril k osobe Metoda i k sporným otázkam. Ján VIII. odpovedal bulami, pričom vyjadril údiv nad chýrmi o Metodovi potvrdzujúc, že má zákaz slúžiť slovanské bohoslužby a vyzývajúc ho, aby sa dostavil do Ríma. V roku 880 potvrdil Ján VIII. novou bullou pravovernosť Metoda a povolil slovanské bohoslužby s pôvodným dodatkom ohľadne čítaní Sv. Písma. Dovolil tiež, aby pre knieža a veľmožov boli slúžené latinské bohoslužby a Nemca - latiníka Vichinga vysvätil za pomocného biskupa pre Metoda. Viching začal šíriť fámy o tom, že Metod bol pápežom odsúdený, no jeho klamstvo bolo odhalené na zhromaždení pred národom, ktorému bola prečítaná pápežská bula.

V roku 881 sa Metod obrátil na pápeža so žalobou a získal bulu, ktorá sľubovala prešetriť jeho spor s Wichingom. No Metod už veľmi neveril v úprimnosť Jána VIII. V rokoch 881-882 vykonal cestu cez Bulharsko do Konštantínopola. Na žiadosť cisára Vasilija I. a patriarchu Fótija zanechal so slovanskými knihami po jednom kňazovi i diakonovi, pravdepodobne pre potreby Slovanov žijúcich na území Chorvátska a byzantskej Dalmácie.

Po návrate na Moravu v roku 883 sa Metod zaoberal prekladom plného textu kánonických kníh Svätého Písma do slovanského jazyka. V tej istej dobe preložil aj Nomokánon patriarchu Jána Scholastika a Paterik. Krátko pred smrťou vylúčil z Cirkvi Vichinga, no ten sa vybral so žalobou do Ríma, kde už bol nový pápež Štefan V.

Svätý apoštolom rovný Metod spočinul 6. apríla roku 885, ustanoviac za svojho nástupcu Moravana a učeníka Gorazda. Bol pochovaný vo svojom katedrálnom chráme, ktorého miesto ostáva dodnes neznáme. Po jeho smrti sa dielo na Morave priblížilo k svojmu zániku. Hoci na určitú dobu prežilo aj na území Čiech a Slovenska, no plný rozkvet zakúsilo u južných Slovanov - čiastočne Chorvátov, no najmä u Srbov, Bulharov, a skrze nich aj u Rusov.

Spracoval: **Jerej Mgr. Peter Dobřík**

MEDZI NEBOM A ZEMOU (II.)

V jednom monastieri žil jeden veľmi dobrý duchovný. Nebol veľmi vzdelaný, môžeme povedať, že bol negramotný. Mal však veľmi silnú vieru. V čase proskomidie dlhý čas stál na nohách, nepozerajúc na to, že sa mu na nohách otvorili žily a tiekla z nich krv. Takto dlho stál, spomínajúc mnoho mien živých aj zosnulých, nevnímajúc krv, ktorá mu tiekla na zem. Do poslednej chvíle zostával človekom pripraveným sám seba obetovať za iných, hoci by mal aj hneď po Liturgii zomrieť. Kedže bol negramotný, z dôvodu nedorozumenia nepokladal častice, ktoré vybral z prosfor, správnym spôsobom na diskos (liturgický tanier), na ktorý sa pokladá vyrezaný chlieb. Keď kladieme časticu Presvätej Bohorodičky na diskos, hovoríme: **„Po Tvojej pravici stála Kráľovná...“** a kňaz pokladá časticu vyrezanú z prosfory na pravú stranu. Raz sa stalo, že do tohto monastiera, kde slúžil tento kňaz, prišiel biskup, aby vysvätil jedného mnícha za diakona. Pri veľkom vchode, kde biskup dokončuje proskomidiu a spomína živých a zosnulých, si biskup všimol, že niektoré častice sú na diskose položené naopak. **„Nesprávne si položil niektoré častice“**, povedal biskup kňazovi. **„Pozri sa, otče, Bohorodička sa dáva na túto stranu a svätí na opačnú. Či ti nikto nikdy nehovoril, či nikto nevidel, ako robíš proskomidiu?“** „Nie“ odpovedal kňaz biskupovi. **„Každý deň, keď slúžim Liturgiu, na mňa pozerá anjel, ktorý mi slúži, ale on mi nikdy nič nepovedal. Odpusť mi, že ja nevzdelaný som sa dopustil takejto chyby. Nabudúce budem pozornejší.“** „Ako? Čo si povedal? Kto ti prisluguje?“ Opýtal sa biskup. **„Chceš povedať, že ti nepomáha mních?“** „Nie. Pomáha mi anjel poslaný od Boha“, - odpovedal kňaz. Biskup onemel od úžasu, keď počul slová tohto jednoduchého mnícha. Vtedy konečne pochopil, že ten, kto pred ním stojí, je svätý. Po obede požehnajúc igumena i ostatných bratov biskup odišiel. Na nasledujúci deň, keď kňaz vošiel do oltárnej časti, aby urobil proskomidiu, znova k nemu zišiel anjel. Keď kňaz robil proskomidiu, anjel si všimol, že kňaz položil čiastočky tak, ako majú byť. **„Nádhera!“**, povedal mu anjel. **„Teraz si položil čiastočky správne!“** „Áno, ty si vedel, že toľko rokov robím chybu a prečo si mi nikdy nič nepovedal? Prečo si ma neopravil?“ spýtal sa kňaz. Anjel mu povedal: **„Videl som to, ale nemám na to žiadne právo. Nie som dôstojný, aby som opravoval kňaza. Ja mám príkaz od Boha, aby som slúžil a pomáhal kňazovi. Iba kňaz ma také právo.“**

Všetko, čo sa deje na svätej Liturgii, nedokáže naša myseľ pochopiť. **Všetko, čo prežívame na Liturgii, prežívame silou našej viery, čistoty a v prvom rade cez Božiu blahodať.** Správne má pravoslávny kresťan prichádzať na Liturgiu ako mýtnik (Pozri Lk 18, 10 – 14) alebo žena hriešnica (Pozri Lk 7, 37 – 50), ktorí si uvedomovali svoj hriech a kajali

sa z neho. Neprichádzame na Liturgiu ako farizej, ktorý hovoril, že on nie je ako ostatní hriešnici, zloději ... (Pozri Lk 18, 11 – 13), ktorý sa chcel ukázať spravodlivým pred ostatnými. My prichádzame ako mýtnik, ktorý sa modlil v chráme so sklonenou hlavou, prosiac Boha o odpustenie svojich hriechov. My nie sme hodní ničoho, iba odsúdenia za naše hriechy a neprávnosti, ktoré páchame vo svojom živote.

Svätá Liturgia je najvhodnejší spôsob na duchovné znovuzrodenie a premenenie duše, tela a všetkých našich zmyslov. Keď vychádzame z chrámu, máme sa stať inými, zmeniť sa, upokojiť sa. Musíme prežiť podstatu bohoslužby, pretože jej cieľom je premeniť našu ľudskú prirodzenosť. Na svätej Liturgii nie sme iba nestranní pozorovatelia, pretože všetko, čo sa deje na Liturgii, je blízko a dotýka sa nás.

Otec Jeroným bol v roku 1923 vysvätený za kňaza a ustanovený slúžiť v Egynskej nemocnici. Na štyridsiaty deň po svojom vysvätení za kňaza, v čase svätej Liturgie po posvätení predložených darov, keď prišiel čas prijímania, bol tak silno pohrúžený do modlitby, že videl, ako sa predložené Dary chlieb a víno v čaši zmenili na skutočné Telo a skutočnú Krv Christa. Otrasený týmto videním sa dlho modlil. Ukončil svätú Liturgiu a znova sa dlho modlil, aby sa Christovo Telo a Krv stali chlebom a vínom, čo sa aj stalo. Ešte v ten večer napísal žiadosť biskupovi, že sa vzdáva kňazstva a viac ako kňaz už slúžiť nebude. Od toho času nemal vo svojich rukách silu, aby mohol „prebodnúť kopijou Boha“ na proskomídiu, alebo ho rozdeľovať na Liturgii po posvätení predložených darov. Zostal slúžiť v nemocničnom chráme ako spevák a kazateľ. Na konci tohto svojho príbehu povedal: **„Nemohol som sa svojimi smrteľnými a hriešnymi rukami dotknúť Božej slávy. Nie je veľa takých kňazov, ktorí budú spasení.“**

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Použitá literatúra:

АНАГНОСТОПУЛОС, С.: 2016. Беседы о литургической жизни Церкви. Санкт-Петербург. 2016.

ZO ŽIVOTA A MYŠLIENOK SVÄTÉHO JOZEFA HESYCHASTU (V.)

Príchod na Svätú horu

František prišiel na Svätú horu necelých desať rokov po ukončení tureckého jarma. Žilo tu okolo päťtisíc mníchov z Grécka, Ruska, Bulharska, Rumunska, Gruzínska a Srbska. Ako všetci, aj František chcel nájsť a usídlit' sa na mieste, ktoré by najviac vyhovovalo jeho charakteru. Jeho cieľom bolo viesť disciplinovaný (t. j. poslušný) život v askéze, ktorý zahŕňal celonočnú niptickú modlitbu (t. j. neustále bdelú a pozornú modlitbu nad myšlienkami a predstavami, ktorým človek nedovolí vstúpiť do srdca a odpútať od myšlienky o Bohu). To bol dôvod, prečo vyhľadával opustenejšie miesta na Athose. Vo svojom srdci sa rozhodol vyhľadať duchovného vodcu, ktorý by „jedol iba zeleninu a bez chleba“. Svojho vodcu si predstavoval podobného svätým, o ktorých čítal v patristických (svätootcovských) textoch a ktorí viedli skutočný mnišsky život v zmysle nebeskej teórie a praxe, ako sám raz napísal:

„Na hore Athos vidíme mníchov, ktorí si vedú dobre a tých, ktorí si dobre nevedú... Mnišsky život nespočíva v obyčajnom opustení sveta, príchode na horu Athos a prijatí mnišstva. To sa dá ľahko urobiť. Je nesmierne dôležité nájsť starca, ktorý nás naučí, ako sa získava Božia milosť, ako sa nachádza, ako sa vykopáva a ako sa odhaľuje táto perla veľkej ceny... Musíme nájsť starca, ktorý nás bude viesť, starca, ktorý nás bude poučovať, starca, ktorý nás bude učiť, čo je mnišsky život. Preto môžeme usúdiť, že ak sa niekto odchýlil od skutočnej cesty, je to preto, že nenašiel starca. A ak sa sám stane starcom, čo odovzdá svojmu učeníkovi? Iba to, čokoľvek má sám.“

Už krátko po príchode na Svätú horu František pochopil, že ozajstní učitelia noetickej modlitby (t. j. neustále bdelej modlitby) sú veľmi vzácní. Athos bol v

19. a začiatkom 20. storočia bohatý na niekoľko znamenitých hesychastov, ktorí učili k noetickej modlitbe, medzi nimi napr. starec Ignatios z Katounakie, otec Savva Hesychasta, starec Daniel z Katounakie alebo otec Daniel Hesychasta, u ktorého sa učil aj František. Ako však poznamenal starec Daniel z Katounakie, títo duchovní učitelia nemali svojich dedičov, t. j. nasledovníkov, preto vždy „končili bez úspechu“.

Prvé duchovné kroky u starca Daniela a starca Kallinikosa Hesychastu

Podľa odporúčania predstavenej Theodosie z monastiera Chevrovouniou František odišiel do Katounakie, aby vyhľadal bratstvo starca Daniela. Starec bol hlbokým mysliteľom a absolventom teologickej školy v Smyrne a známy bol aj svojou priateľskou korešpondenciou so svätým Nektáriom Eginským. Starec Daniel sa stal prvým duchovným učiteľom Františkovoho mníšskeho života.

Už od začiatku života v tomto malom bratstve sa František vymykal životu bratstva. Starec Daniel viedol bratstvo stredne náročnou cestou, pretože to považoval za bezpečnejšie a užitočnejšie. Avšak František bol bojovník. Kým ostatní jedli, iba si ticho sadol a pozeral. Ostatní ho nabádali, aby jedol, ale on vždy len odpovedal: „**Nech je požehnané**“ (zvyčajná odpoveď mníchov na Athose ako vyjadrenie súhlasu so zadanou úlohou). Odpovedal, ale nikdy nejedol. Kým ostatní bratia spali, on zostával v bdelej modlitbe, čo neskôr začalo pohoršovať ostatných. Jeho úcta k múdrosti starca Daniela bola bez hraníc, ale jeho srdce horelo pre ticho. Starec Daniel si prezieravo uvedomil, že František je výnimočný. Ako milujúci starec so skutočným záujmom o duchovný rast ostatných

žiacov nechcel prerhať Františkovu horlivosť tým, že ho bude nútiť prispôbiť sa ostatným, ale zároveň nechcel, aby sa ostatní pohoršovali nad zjavne odlišným životom Františka. Preto si ho zavolať a povedal mu: „**Dieťa moje, tu je život iný. Si plný askézy a nie si vhodný pre moje bratstvo. Chod', nájdi si nejakú jaskyňu, ktorá ti bude vyhovovať a ja sa postarám o to, aby si našiel brata, ktorý tam s tebou bude žiť. Žiť samému je veľmi nebezpečné, pretože by si mohol upadnúť do preludu.**“ František starcovi poďakoval: „**Nech je požehnané, otče.**“ František opustil bratstvo a usídlil sa v jaskyni ani nie päť minút cesty od bratstva starca Daniela. Jaskyňa svojou veľkosťou bola malá a sotva sa v nej dalo stáť vzpriamene. Neďaleko odtiaľ žil vyše šesťdesiatročný starec Kallinikos, ktorého František navštevoval a ktorého sám opísal vo svojom liste ako „ **vynikajúceho askétu, žijúceho štyridsať rokov v samote; praktizoval noetickú modlitbu (t. j. modlitbu srdca), okúsil sladkosť Božej lásky a stal sa užitočným pre ostat-**

ných. Zažil extázu srdca“. (sv. Gregor Palama opisuje tento stav ako odpútanie svojej mysle a srdca od všetkého pozemského a materiálneho, kedy človek srdcom vystúpi k Bohu. Mysel sa vtedy nachádza v inej duchovnej sfére, kedy koná iba srdcom a myslou, aj keď je fyzicky neaktívny). Starec Kallinikos z nejakého dôvodu neučil svojich učeníkov k noetickej modlitbe. Aj keď on sám bol

skutočným asketickým a bohobojným otcom, nebol schopný odovzdať svoje skúsenosti ostatným. Aj to bol zrejme jeden z dôvodov, prečo ho mnohí nedokázali prijať za svojho starca. Kallinikos si takýmto spôsobom chránil svoj pokoj a samotu v tichu. Keď František navštívil starca Kallinikosa, poprosil o požehnanie žiť v jeho blízkosti pod duchovným vedením. Starec mu dal jedinú radu – byť dokonale poslušným. František mu za radu poďakoval, ale ďalej ho prosil: „**Povedz mi prosím, ako by som mal zápašiť.**“ Starec mu povedal: „**Ak ťa naučím tomuto umeniu a naplní ťa sladkosť ticha, kto sa postará o každodenné úlohy?**“ František sa spýtal: „**Tak čo môžem urobiť?**“ A veľký askéta pokračoval: „**Zatiaľ mi buď poslušný a po mojom zosnutí zdedíš moju charizmu.**“ František s nedôverou na starca pozrel a s bolesťou sa ho spýtal: „**Ak teraz odídem, dovoľíš mi občas prísť po radu?**“ „**Samozrejme,**“ odvetil starec, „**som ti k službám.**“ František sa vrátil do svojej jaskyne a zotrval tu, kým sa pokúšal viac naučiť z noetickej modlitby od starca Kallinikosa. Avšak pokušiteľ, ktorý nenávidí všetko dobré, nespal a mladému Františkovi sa vo dne zjavil v podobe leva, aby ho zastrašil, pretože nedokázal zniesť jeho duchovný rast. František sa veľmi zľakol, pretože nemal ešte takúto skúsenosť a zvolal: „**Môj drahý Bože, som pod poslušnosťou. Nerobím z vlastnej vôle. Čo je to?**“ Akonáhle na sebe spravil znamenie kríža, lev zmizol... (Pokračovanie)

ThDr. Pavol Kochan, PhD.

Použitá literatúra:

Kolektív autorov. 2013. My Elder Joseph the Hesychast. Florence, Arizona: Saint Anthony's Greek Orthodox Monastery, 2013. 705 s. ISBN 0-9667000-8-2.

Anonym. 2009. Elder Joseph the Hesychast and Cave-dweller (+1959). (online). [cit. 14.07.2021]. Dostupné z: <http://full-of-grace-and-truth.blogspot.com/2009/08/elder-joseph-hesychast-and-cave-dweller.html>.

Εφραίμ Φιλοθεΐτου, γέροντος. 2020. Ο Όσιος Γέροντας μου Ιωσήφ ο Ησυχαστής. Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας (USA). 464 s. ISBN 978-960-930580-8.

Chrám Svätej Múdrosti

Cisár Konštantín Veľký v roku 324 na strategicky mimoriadne významnom mieste medzi Európou a Áziou na Bospore založil nové mesto a v roku 330 tam z Ríma preniesol svoje sídlo. Založením novej cisárskej rezidencie povýšil grécku osadu Byzantion na druhé hlavné mesto Rímskej ríše, ktoré dostalo pomenovanie Nový Rím alebo Konštantínopol. Slovania toto mesto nazývali Carihrad. Dnes sa volá Istanbul a nachádza sa v Turecku.

Konštantínopol bol hlavným mestom Východorímskej (Byzantskej) ríše až do 29. mája 1453, kedy ho osmanskí Turci dobyli. Počas viac ako tisícročnej histórie sa stal významným strediskom politického, náboženského a kultúrneho života Grékov. Opevnenie, ktoré obklopovalo mesto, malo dĺžku 20 kilometrov a spolu so 400 vežami bolo jednou z najväčších stavieb v histórii.

Najväčšiu pozornosť priťahuje chrám Svätej Múdrosti (Agia Sofia), ktorý je jedným z najväčších chrámov na svete. Je možné ho považovať za skutočný skvost byzantskej architektúry, preto by mal byť zachovaný pre ďalšie generácie.

Tento veľkolepý chrám, ktorý bol viac ako tisíc rokov centrom gréckeho pravoslávneho kresťanstva, má rozmery 77 x 72 metrov. Pôsobivá kupola má priemer 33 metrov a výšku 62 metrov od podlahy.

Chrám Svätej Múdrosti v súčasnej podobe nie je prvou, ale tretou formou chrámu.

1. Prvý chrám typu baziliky s drevenou strechou dal postaviť cisár Konštantín Veľký v roku 330 po Christu, keď presunul hlavné mesto Rímskej ríše z Ríma do Nového Ríma. Stavbu chrámu dokončil jeho syn Konstantius a 15. februára 360 bol chrám posvätený.

2. Počas vlády cisára Arkádia chrám v roku 404 podpálili rozzúrení prívrženci Jána Zlatoústeho, ktorého cisárovná Eudoxia poslala do vyhnanstva. Cisár Teodósios II. dal chrám znovu vybudovať ako baziliku s drevenou strechou. Konštantínopolský patriarcha Attikos slávnostne posvätil chrám Svätej Múdrosti 11. januára 415. V roku 532 bol opäť podpálený.

3. Cisár Justinian I. sa rozhodol na tom istom mieste postaviť nový, ale omnoho impozantnejší chrám, aby dominoval hlavnému mestu Východorímskej (Byzantskej) ríše. Základy tohto veľkolepého chrámu boli položené 23. februára 532. Stavebný projekt vyhotovili architekti Antémios Trallianós a Isídoros Mileský, ale ani jeden z nich sa nedožil dokončenia chrámu.

Na stavbe chrámu počas šiestich rokov pracovalo tisíc majstrov a desaťtisíc remeselníkov. Posvätenie chrámu sa uskutočnilo 27. decembra 537. Keď cisár Justinian vstúpil do chrámu a zbadal nádheru tejto impozantnej stavby, zvolal: „Chvála Bohu, že ma učinil hodným vybudovať takéto dielo. Prekonal som ťa Šalamún!“

Chrám Svätej Múdrosti bol 6. decembra 1985 zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Zdroj: <https://www.pravoslavnekrestanstvo.sk/spravy-a-informacie/chram-svatej-mudrosti/>

Jerej Prof. ThDr. Ján Zozulak, PhD.

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Poslušnosťou pravde ste si očistili duše, aby ste mali bratskú lásku bez pokrytectva. Preto sa čistým srdcom stále navzájom milujte. **(1Pt 1,22)**

Láska je z Boha, a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. **(1Jn 4, 7)**

Určite buď ku všetkým pozorný, nauč sa vždy pri prvom pohľade na človeka z celej duše želať mu dobré. **(Sv. Vasil'Veľký)**

Niet inej cesty k duchovnej láske, ktorou sa v nás rysuje Boží obraz, ak predovšetkým človek nezačne milovať podľa vzoru nebeského Otca, ktorý nám zjavil svoju dokonalosť v milosti. **(Izák Sýrsky)**

Láska nevyrastie, nestane sa veľkou a dokonalou hneď sama od seba. Vyžaduje si veľa času a neustálu starostlivosť. **(mučienica cárovná Alexandra)**

POKÁNIE (I.)

Nebol prípad, aby Pán niekedy odmietol kajúcnikovi odpustiť. Pán nám neodpúšťa len vtedy, keď my sami neodpúšťame druhým. Preto sa zmierme s každým, aby sa aj Pán zmieril s nami. Všetkým odpusťme, aby aj Pán odpustil nám.

Čím viac sa človek očisťuje pokáním, tým viac začína vidieť svoju hriešnosť a skazenosť. Je to ten najvernejší príznak toho, že pokánie je prijaté, že človek postupuje správne. Ak hlboko v srdci nie je uvedomenie si svojej nepotrebnosti, nebude ani úprimné pokánie. Znamená to, že človek alebo sám seba ospravedľňuje, alebo si o sebe veľa namýšľa, alebo druhých odsudzuje, alebo k niekomu cíti nepriateľstvo a nepriazeň, teda stručne povedané, je alebo nepriateľom podvedený, alebo sa nachádza v prelesti. Seba ospravedľňovaniu a nepriateľstvu k blížnym sa treba vyhýbať, ako jedovatému hadovi.

Veľmi ti radím preskúmať svoj život a kajať sa nielen zo skutkov, je to najľahšie zo všetkého, ale z celého stavu, z myšlienok, z vnútorných pohnútok duše. Hlavne z pýchy, ktorou si veľmi nakazená, hoci si to predtým, keď som ti to hovoril, popierala.

Príveľmi sa skrušovať, privádzať až do zúfalstva, nie je znakom pokory, ale pýchy. Treba sa skrušovať a ľutovať, že svojimi hriechmi urážame Pána, prosiť od Neho odpustenie a snažiť sa druhý raz hriech neopakovať, a ak znovu do nejakého hriechu vpadneme, znovu treba ihneď prosiť o odpustenie, a Pán odpustí, lebo prišiel spasit' nie spravodlivých, ale hriešnikov, to jest tých, čo si svoje hriechy uvedomujú.

Úprimnosť a hĺbka pokánia sa dokazujú tým, že človek sa snaží druhý raz hriechy nezopakovať. Bez ohľadu na to, kolkokrát znovu zhrešíš, nepadaj do zúfalstva, ale znovu sa kajaj a pokračuj v zápase. Potom nám aj samotné pády budú na úžitok. Sama už mnohé vidíš. Uvažuj, kam speješ. Kajaj sa úprimne, z celého srdca, nie formálne, zo zvyku, bez skrušenia, ako to robia mnohí, a potom prijímajú na svoje odsúdenie. Si doma sám, poplač

si pred Pánom, z celého srdca Ho pros o odpustenie za predošlý neprístojný život. Pros Ho o pomoc k náprave. Keď sa človek nachádza v nepriateľstve, jeho modlitby nie sú Bohom prijímané. Ty to vieš. Preto sa zmier s každým, koho si nejakou urazil, a potom sa smelo obráť k Pánovi, kajaj sa.

Pán ti dával a stále dáva čas na pokánie. Neexistuje iný prostriedok, ako získať odpustenie zo spáchaných hriechov, okrem úprimného hlbokého pokánia.

Úprimnosť pokánia je treba ukázať zanechaním hriechov, modlitbou, konaním dobra bližným a všetkým, ktorí nás o to prosia. Aj tí najznámejší hriešnici (zločinci, napríklad Mojžiš Čierny (330-405), Dávid, Barbar (9 st.) a iní) úprimným pokáním, dokázaným zanechaním predchádzajúcich hriechov a dobrými skutkami, nedosiahli len všetkého odpustenie, ale aj svätosť.

Tvoje hriechy poznám, a hľa, je tu ešte jeden: ty sa obraciaš k Bohu, keď ti hrozí choroba. No len čo sa prestaneš choroby báť, prestaneš sa báť aj Boha. Nepoddávaj sa slávybažnosti a nesmúť, keď dostaneš nie to, čo si čakal. Uč sa pokore. Ak sa ti príhodi čokoľvek zlé alebo nepríjemné, prijmi to ako zaslúžené. Podľa Mareka Askétu sa nemôže stať nič, čo by si človek nezaslúžil. Jedna zo stránok pokánia spočíva v tom, aby sme všetko, čo nás sužuje, prijali ako následok hriechov. Človeka to učí pokore.

Pán chce, aby sme aj my, padlé a skazené bytosti, milovali nielen priateľov, ale aj nepriateľov preto, lebo On sám miluje všetkých ľudí, dokonca aj tých, ktorí s Ním vstupujú do nepriateľstva porušovaním Jeho prikázaní (evanjeliových), a chce aby boli spasení. Pretože Pán od nás chce, aby sme odpustili každému, kto robí alebo robil zlo, keď prosí o odpustenie. Tak aj každý hriešnik ktorý prosí o odpustenie Pána, odpustenie získa (cez pokánie a spoveď). Každý, komu bude Pánom odpustené, bude aj spasený. Čiže každý, kto činí pokánie môže dúfať v odpustenie od Pána, teda aj v spásu.

Každý deň pred spánkom si treba urobiť previerku a ponariekať nad všetkými porušeniami prikázaní, ktorých som sa cez deň dopustil. A spomenúť si aj na celý svoj predošlý život a kajať sa zo všetkého a v pokání nepoľavovať, pokiaľ skutočne nepocítíme, že nám Pán predošlé hriechy odpustil. Pritom je potrebné z celého srdca prosiť Pána, aby nám v budúcnosti pomohol nehrieť, neurážať Ho novými porušeniami Jeho svätej vôle, vyjadrenej v prikázaniach.

Prečo neplačeme, keď si uvedomíme svoju vinu pred Bohom? Myslím si, že hlboko v duši sa skrýva vysoká mienka o sebe, sebahodnotenie. Je to nepriamo poznať z toho, že človek neznesie žiadne usvedčenie alebo ho znáša len s veľkými ťažkosťami. Nie je tak aj s tebou? Uvedom si aj to, aj mnohé iné a v tichosti pred Bohom slzami srdca vylej svoju vinu, nezaplateľný dlh pred Ním. Svojimi súženiami pros o odpustenie a spásu....(Pokračovanie)

Zdroj: О началах жизни – 68 страница (alexey-osipov.ru)

Preložil z ruského jazyka: prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

Igumen Nikon Vorobjov

ČO ZNAMENÁ VZIAŤ SVOJ KRÍŽ (Výklad sv. Ignáca Brjančaninova)

„A privolajúc zástup so svojimi učeníkmi, povedal im: Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ (Mk 8, 34).

Čo znamená vziať svoj kríž? Kríž bol nástrojom potupnej smrti otrokov a zajatcov, ktorí boli zbavení občianskych práv. Pyšný svet, nepriateľský ku Kristovi, zbavuje Kristových učeníkov tých práv, ktoré užívajú synovia sveta. Pán svojim nasledovateľom hovoril: **„Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, lebo ja som si vás vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí“** (Jn 15, 19). **„Vyženú vás zo synagóg. Prichádza však hodina, keď sa každý, kto vás usmrťí, bude domnievať, že tým slúži Bohu“** (Jn 16, 2). Vziať svoj kríž znamená veľkodušne znášať tie posmešky a urážky, tie súženia a útlaky, ktorými hriech milujúci a zaslepený svet zasypáva a prenasleduje Kristovho nasledovateľa.

Vziať svoj kríž znamená statočne znášať ťažkosti, trápenie a mučenie pre Evanjelium v boji s vlastnými vášňami, s hriechom žijúcim v nás, s duchmi zloby, ktorí proti nám zúrivo povstanú a kruto nám budú oponovať, keď sa rozhodneme zo seba zhodiť jarmo hriechu a podrobiť sa jarmu Kristovmu. Svätý apoštol Pavol povedal: **„Ved' náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcam tohto temného sveta a proti duchom zla pod nebom“** (Ef 6, 12).

Vziať svoj kríž znamená pokorne prijať tie dočasné súženia a útrapy, ktoré sú prijateľné Božej prozreteľnosti a sú ňou na nás dopustené pre očistenie našich hriechov. Vtedy kríž človeku slúži ako rebrík vedúci zo zeme do neba. Po tomto rebríku vystúpil v Evanjeliu spomenutý zločinec, vystúpil z najťažších zločinov do najsvetlejších obydlí raja. On zo svojho kríža vyslovil slová plné pokory. Cez pokoru spoznal Boha, spoznaním Boha získal nebo. On povedal: **„Spravodlivo dostávam, čo som si skutkami zaslúžil; rozpomeň sa na mňa, Pane, keď prídeš do svojho Kráľovstva“** (Lk 23, 41-42).

Vziať svoj kríž znamená dobrovoľne sa podrobiť nedostatku a usilovať sa o asketické počiny. Po takom ukrižovaní tela siahal aj apoštol Pavol, keď povedal: **„krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby kým iným kážem, sám som nezlyhal“** (1Kor 9, 27).

Čo znamená vziať kríž, a vziať práve ten svoj? Znamená to, že každý kresťan by mal trpezlivo znášať práve tie urážky a útlak sveta, ktoré ho postihujú, a nie nejaké iné. Zna-

mená to, že každý kresťan musí statočne a neustále bojovať práve s tými vášňami a tými hriešnymi myšlienkami, ktoré vznikajú v ňom. Znamená to, že každý kresťan musí s pokorou, s oddanosťou Božej vôle, s vyznaním Božej spravodlivosti a milosrdenstva, s vďačnosťou Bohu znášať práve tie súženia a nešťastia, ktoré na neho dopustila Božia prozreteľnosť, a nie nejaké iné, predkladané pyšnou predstavivosťou. Znamená to uspokojiť sa s takou telesnou askézou, ktorá zodpovedá našim telesným silám a ktorú si žiada naše telo, aby bolo v poriadku a nesnažiť sa, nenechať sa uniesť slávybažnou agilnosťou, ako to povedal svätý Ján Lestvičník, neusilovať sa o zosilnený pôst, zosilnené bdenie a iné neúmernosti v asketických počinoch, ktoré ničia telesné zdravie a ducha človeka vedú k namyslenosti a sebaklamu. Kto prijal svoj kríž, sám seba zaprel, ten sa zmieril sám so sebou, so svojimi podmienkami, so svojím vonkajším aj vnútorným stavom. Iba taký môže rozumne a správne nasledovať Christa.

Čo znamená nasledovať Christa? Znamená to učiť sa Evanjeliom, mať ho ako jediného vodcu pri činnosti mysle, srdca a tela. Znamená to prevziať obraz myslenia z Evanjelia a osvojiť si ho, nastaviť pocity srdca podľa Evanjelia a vyjadrovať Evanjeliom vo všetkých svojich činoch, všetkými pohnútkami, tajnými aj zjavnými. K takému nasledovaniu Christa je spôsobilý iba ten, kto, vyhnúc sa zvädzaniu **pokory, ktorá sa mu páči** (Pozri Kol 2, 18), chcel nájsť pokoru tam, kde sa skutočne nachádza, čiže v poslušnosti a pokornosti Bohu. Vstúpiac do poslušnosti Bohu, poslušnosti sporej s plným sebaprením, vzal svoj kríž, vyznal a prijal ten kríž za svoj.

Zdroj: Толкования Священного Писания. Толкования на Мк. 8:34 (optina.ru)

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

AKO SA SPRÁVAŤ K ĽUĎOM

Ku každému človeku sa chovaj tak úprimne, ako k samotnému Bohu. „**Hovorte pravdu každý svojmu blížnemu, veď sme si navzájom údmi**“ (Ef 4, 25). Starostlivo sleduj svoje chovanie k ľuďom a všimaj si, či sa k nim správaš s láskou, a ak vo svojich myšlienkach a pocitoch postrehneš niečo, čo by tu lásku mohlo zničiť, zahod' to a chovaj sa k nim len s láskou a úprimnou prostotou, ktorá je kresťanskej láske vlastná. Ak k niekomu ideš kvôli nejakej veci, alebo na návštevu, choď s duchom pokory a lásky, a vôbec nie s duchom nechoty a pýchy. V prvom prípade ťa budú vítať s úsmevom na tvári, v tom druhom nezhovievavo. **(Sv. Ján Kronštadtský)**

Процесія ку Трём студникам в Рунині 2021

І тогорочну, послідню, юлову суботу (31.07.) одбыли православны віруючы процесію з прекрасного, русиньского села Рунина ку благодатному місцю Трём студникам з каплічков засвяченев Почаевській іконі Богородіці.

Три студники были визначным путницьким місцём уж перед II. світовов войнов, кедьже ся ту, малому хлопцёви, Юркови Регулови перед скоро 100 роками, появила Пресвята Богородічка. Ареал і процесії обновили православны віруючі села Рунина в році 1991 з ініціативы отця духовного Николая Русіча. Поступно выбудовали деревяну каплічку і дзвонію, котры ся находять кус веце як два кілометры од села. Хоць достати ся ку Трём студникам не є абсолютно просте, бо треба перекопати перевышіня приближно 150 метрів, одмінов путника є тото святе місце, високо в Бескідах.

Інакше тому не было ани в суботу (31.07.), коли молодшы і старшы віруючі з Рунини, але і з близкой ці далекою околиці, дошли, по тяжкій пути, ку тому місцю духовного покоя. Священиці мітр. прот. Николай Русіч, справця парохій в Збою і Новоселіці, отець Любош Савчак зо Снины і отець Ярослав Губа, справця ПЦО Руський Потік і Уліч Криве

посвятили воду а наслідно з далшыма священиками одслужыли св. Літургію.

В проповіді мітр. прот. Йоан Білоруський з Кленовой приподобнив Три студники ку визначному путницькому місцю православных – Почаєву, де остав одтиск сліду Матері Божой, по ей зьявліню в 13. сторочу, а з котрого неперерывно вытікать вода. Зарівно підчеркнув тото велике чудо: „з каменя вытікать вода а уздравує нашы тіла і душы“ а попросив Пресвяту Богородіцю жебы нас і надале охранёвала.

По св. Літургії ся домашній отець духовный, мітр. прот. Борис Грустич подяковав Господу Богу, Матері Божій і вшиткым святым, священникам і віруючим за сполочны молитвы а панови старостови Регулови за взорну старостливість о тот ареал. Зарівно звернув увагу на то, же „вживоті не є ніч задарьмо, а зато было потрібне зробити і даяку намагу, жебы сьме ся достали ку Трём студникам. А Господь Бог створив такы місця, праві зато, жебы сьме ся над собов задумали а покаjali ся“. Зарівно звернув увагу на нашу нерозумность, кедь „Бог є про нас много раз на посліднім місці, хоць в скучности Він є про нас єдинов надієв на тім світї, кедьже Бог є путь, правда і живот“.

На конєць архідекан про окресы Снина і Гуменне, мітр. прот. Ігор Кереканіч выздвигнув роботу отців Николая за обновліня і Бориса за розвиток того благодатного місця а попросив вшиткых віруючих, жебы регуларно навщівляли храмы а тыж Три студники.

Пресвятая Богородице спасі нас!

***Йосиф Бадида,
член ОЗ Русиньска оброда і ОЗ молоды.Русины***

Chrámový sviatok sv. Serafima Sarovského v Bardejove

V dňoch 31. júla - 1. augusta sa bardejovský chrám sv. Serafima Sarovského rozožiaril radosťou v každom svojom kútiku. Popri paschálnych bohoslužbách sa totiž chrámový sviatok každoročne stáva výnimočným okamihom pre každého človeka, ktorý miluje chrám a atmosféru celej tejto noci.

Aj tento rok sme dostali možnosť poslúžiť Bohu a modlitebne osláviť sv. Serafima Sarovského. Rovnako sme poslúžili akafist pred "spustenou" Počajevskou ikonou Pre-svätej Bohorodičky. Nie je možné nespomenúť fakt, že po prvýkrát sme na vsenočnom bdení v chráme nepočuli znieť hlas nášho milovaného otca duchovného, nebohého прот. Jána Lakatu, ktorý nám nesmierne chýba. Všetka radosť і starosť pri organizácii tohto chrámového sviatku preto ostala na pleciah otca duchovného Iva Petrovaja а матушкы Zuzany, заčo im patrí obrovská vďaka а zároveň veľká pochvala.

Počas tejto noci sa každý túžil zúčastniť bohoslužieb podľa svojich možností. Chrám striedavo navštívilo mnoho duchovných a veriacich. Okrem o. Iva Petrovaja to boli o. Peter Savčak, o. Andrej Nikulin, o. Ján Zozulak, o. Daniel Omaska, o. Ondrej Semanco, o. Juraj Jura, o. Vasil Svyda, o. Štefan Pružinský, o. Peter Bobák st., o. Ján Kost', o. Ján Pilko, o. Viliam Kimák, o. Ľuboš Savčak a arcidiakon Matúš Spišák. O. Pružinský, o. Kost' a tiež o. arcidiakon Spišák sa k veriacim prihovorili poučnými a aktuálnymi slovami. Vysvetlili, ako nám sv. Evanjelium a životy svätých nám neustále a jednoducho odpovedajú na otázky ako žiť, ako veriť a ako spasiť svoju dušu.

“Christos Voskrese, radosť moja”, týmito slovami sv. Serafím Sarovský zdravil každého. Úprimnou radosťou a láskou počas svojho života povzbudzoval tisíce ľudí aj celé národy. V týchto dňoch všade navôkol žiaľ! Láskavé slová nahradila strata ľudskosti, strach, izolácia, choroby, depre-

sia a rozdeľovanie spoločnosti. Všetko to sa deje pre skazenosť, materializmus a hriech tohto sveta. Čo iné ako spoločná modlitba môže byť účinnejším prostriedkom v boji so zlom?

Ako sme tak s radosťou pozerali na všetkých duchovných a chrámom sa ozýval prekrásny spev, určite mnohým domácim prebehla hlavou myšlienka na o. Lakatu, ktorý rovnako ako sv. Serafím Sarovský miloval prítomnosť ľudí, združoval ich a svoje láskavé slovo rozdával do poslednej chvíľe. Na každého mal čas a svojou duchovnou radou sa vedel dotýkať srdca.

Ako pravoslávni veriaci by sme mali chrániť sväté Pravoslávie, chrániť dedičstvo svätých otcov, mať v úcte ikony a žiť podľa sv. Evanjelia a príkladov svätých, vzdelávať sa v histórii a hľadani pravdy. Je potrebné modliť sa za našich duchovných, ktorí tiež spolu s nami stoja pred veľkou skúškou.

Nech Boh dá, aby sme mali dokorán otvorené svoje duchovné oči a aby sme o rok v bardejovskom chráme mohli sláviť sviatok sv. Serafíma Sarovského v celej jeho veľkosti a radosť. Nech slová a modlitby, ktoré v nás zanechali duchovné stopy, nás dlho živia a sprevádzajú v ďalších dňoch. O. Ivovi Petrovajovi želáme veľa zdravia a duchovných síl, aby od domácich veriacich cítil podporu, pomoc a súdržnosť a aby sa mu darilo zveľaďovať a zväčšovať duchovné stádo. Ďakujeme všetkým veriacim i hosťom, ženám za kvetinovú výzdobu a gazdinkám za pohostenie. Už dnes sa modlíme za účasť na bohoslužbách tohto chrámového sviatku vás všetkých o rok!

SLÁVA BOHU ZA VŠETKO!

Mgr. Kochanová Oľga

„Sväté miesto nebýva prázdne“

Malá dedinka Svetlice (okres Medzilaborce) v sebe ukrýva veľký poklad. Je to miesto, ktoré bolo pre mňa donedávna neznámym. No Boh tak dal, že ako nový správca Pravoslávnej cirkevnej obce vo Svetliciach spoznávam tri vzácne drahokamy nášho národa, našej miestnej Pravoslávnej Cirkvi. Prvým je neobvykle veľký chrám postavený na počesť sviatku Pokrova Presvätej Bohorodičky, ktorý tu stojí už 90 rokov a je jedným z diel o. Andreja Kolomackého. Druhým drahokamom, ktorý sa nachádza hneď za chrámom je hrob o. jeromonacha Vasilija Ptaščuka. Otec Vasilij svojim pôsobením vo Svetliciach naplnil slová nášho Spasiteľa Isusa Christa „Milujte sa navzájom“ a tak dokázal zachrániť okolo 600 ľudí pred deportáciou do koncentračných táborov v čase II. svetovej vojny. Tretím drahokamom je kópia Počajevskej čudotvornej ikony Presvätej Bohorodičky, ktorá sem priniesli pred 90 rokmi veriaci v procesii z monastiera prep. Jova Počajevského v Lado-mirovej.

V stredu 4. augusta, v predvečer sviatku čudotvornej Počajevskej ikony Bohorodičky, sa po dlhom čase opäť otvorili brány tohto chrámu a znovu sa rozozvučal zvon vo zvonici, aby zvolal ľud na modlitbu. Slúžili sme celonočné bdenie, ktoré bolo iné ako sme zvyknutí z našich cirkevných obcí možno tým, že v chráme vo Svetliciach nie je elektrina a všetky bohoslužby boli odslúžené pri svetle sviečok, čo umocnilo duchovnú atmosféru sviatku. Sláva Bohu

zišlo sa nás toľko, že každú časť bohoslužieb celonočného bdenia viedol iný duchovný. Večerňu s utreňou a duchovné slovo mal o. Ján Kost', akafist viedol o. Jozef Balberčak, molebny a panychídy slúžil o. Miroslav Humenský a sv. Liturgiu viedol o. Pavol Novák.

V prvom rade ďakujem Hospodu Bohu za tento deň. Ďakujem taktiež mládežníkom z Výravu, ktorí poupratovali chrám, ako aj všetkým ľuďom, ktorí sa nejakým spôsobom podieľali na prípravách tohto celonočného bdenia. Poďakovanie patrí aj veriacim a mládežníkom z Medzilaboriec za pomoc s kantorovaním počas celej bohoslužby, ako aj obsluhujúcim chlapcom. V neposlednom rade ďakujem všetkým, ktorí merali cestu do chrámu a svojou účasťou na bohoslužbách posilnili našu jednotu a vieru.

Verím, že po modlitbách otcov duchovných a všetkých prítomných veriacich sa začala nová tradícia modlitebných stretnutí a že toto sväté miesto, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou našej histórie, neostane prázdny, ale ľudia si v ňom nájdu miesto, na ktorom budú môcť prinášať svoje prosby Hospodu Bohu.

Presvjataja Bohorodice Spasi nas!

jer. Mgr. Miroslav Pavlenko

Праздник Почаевской иконы Пресвятой Богородицы в Галичу

В православній церкві в Галичу ся odbyли славы в честь Почаевской иконы Пресвятой Богородицы (05.08.), на котрых брали участь домашні, але і священиці а віруючі з різних кутів Словачії (Свідник, Меджілабірці, Снина, Гуменне, Березова під Брадлом, Братіслава, ітд.).

Галич (Holíč) є найзападніше місто на Словачії, де ся находить православна церквоу, а то передовшыткым дякуючі активній комуніті реоптантів з днешній України. Іде о потомків Русинів, котры ся по другій світовій войні, на основі неправдивой кампани „о щастливій будучности в Советьскім союзі“, переселили зо северовыходной Словачії на Волинь в СССР. Многым ся подарило вернути до своєї отцюзныны аж по паді комуністичного режиму а дві десятки родин нашли свій другый домів праві в Галичу. О їх активіті свідчіть і успішна выставба церквы в роках 2013-18 з тіпичныма вежічками цибулєвитого твару і домінантнов куполов.

Кедьже Галич ся находить на теріторії бывшой Великої Моравы а зарівно го выставали реоптанты з днешній України є засвячений св. апоштолам рівным Кірілови і Мефодієви (24. май) а Почеевській іконі Пресвятой Богородицы (5. август). Тота чудотворна ікона ся находить в монастырю Почаевска лавра, в історічній волиньській землі, о котрім був накручений і ціловечурный документарный філм „Volanie“.

А праві в пятніцю (05.08.) славили православны віруючі церквоуный праздник Почаевской иконы Матері Божой і в Галичу. Славы ся зачали утренёв, продовжовали акафістом і св. літургієв, котру одслужыли отцёве духовны Петро Сорока з Осадного, Ян Томан з Бановець над Бебравов, Петро Бобак мол. з Гонтяньскых Моравець, Маріян Дерцо з Медведжого, Петро Бобак ст. з Микулашової, Матуш Вавро з Годоніна, Евстафій Страх з польского міста Ополе і домашній священик Якуб (Яков) Яцечко.

В проповіді ся віруючим приговорив отець Бобак з Микулашової, з окресу Бардеєв, котрый плановав навщіву Почаевской лавры, но в сучасній ситуації то не вышло, а зато ся барз потішыв позваню отця Якуба до Галича. Спомянув подобенство о істім чоловіку, котрого ся Господь Бог вецераз спросив: „Любиш ня? А любив быс ня і кебы єсь був каліка? А наслідовав быс ня і кебы єсь був глухый ці сліпый?“ А чоловік ся закаждым задумава, пороздумовав о многораз певній вірі другых, траплячих ся людей а все кладно одповів. А на то ся го Господь Бог опросив назад: „Та про што, кедь єсь здоровый а маш вшыткого дость, у своїм жывоті грішыш, а теда утікаш передомнов?“ Ты єсь тотіж моє створіня а кедь плачеш Ты, плачу і я, кедь падаш, помагам Ті вставати, ... а нігда Тя не опушам.“ А тот чоловік, усвідомлюючі ці свої слабости, пав на коліна а зачав просити Господа Бога о одпушціня. Тым прикладом і в нас отець Петро выкликава чутя, жебы сьме ся старали о свою несмертельну душу а щіро просили Господа Бога і Пресвяту Богородічку о очішціня наших сердць.

На конець св. літургії ся отець Якуб подяковав Господу Богу за можливість стрітити ся а доведна ославити церьковный праздник а отцём духовным і віруючим за їх активну участь. Окремо ся подяковав отцёви Петрови Бобакови мол., котрый актуално розписує ікони на іконостасі а зарівно позвав вшытких, Русинів, Словаків, Чехів, ітд., жебы каждый рік приходили на церьковны праздники до Галича ці уж 24. мая або 5. августа а доведна ся так помолили за нашу спасу. Наконець, по обході около церьквы з чітанём св. Євангелій, іщі наслідовав і смачне погошціня приготвлене домашніма вірниками.

Пресвятая Богородіце спасі нас!

***Йосиф Бадида,
член ОЗ Русиньска оброда і ОЗ молоды.Русины***

Oslavy sviatku Preobrazenia Isusa Christa na hôrke v Uličskom Krivom

V stredu 18. augusta 2021 sa v Uličskom Krivom už tradične zišli veriaci, aby pri skýte na „Horbe“ – hôrke, kde žil a je pochovaný o. igumen Ignatij (Čokina), spoločne v modlitbách oslávili sviatok Preobrazenia Isusa Christa. Práve tomuto veľkému Hospodskému sviatku je kaplnka v skýte zasvätená. Celonočným bohoslužbám predchádzala púť z Uliča do Uličského Krivého, na ktorej sa zúčastnili desiatky mladých ľudí. Po príchode do skýtu

sa konalo malé posvätenie vody a následne celonočné bohoslužby v česť sviatku.

Vo štvrtok 19. augusta 2021, v samotný deň sviatku, sa konala svätá Liturgia, ktorú slúžili viacerí duchovní nielen zo sninského arcidekanátu. Sviatočnú kázeň predniesol o. Viktor Čabiňak, duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Ubli, ktorý vyzdvihol význam sviatku pre nás veriacich kresťanov z pohľadu biblického ako aj patristického.

V závere sv. Liturgie sa uskutočnilo tradičné posvätenie hrozna, jablák a iného ovocia a po ňom sa konal obvyklý chod okolo kaplnky s čítaním sv. Evanjelií. Následne bola pri hrobe o. igumena Ignatija odslúžená panychída.

Jerej Jaroslav Guba,
duchovný správca PCO v Uličskom Krivom

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Láska bez pokory nemôže byť odolná a pevná. (Sv. Makarij Optinský)

Ak sa pozorne zahľadíme do svojej duše, ak si naozaj podľa Božieho prikázania budeme priať milovať svojho blížneho, v srdci odhalíme ťažký odpor, ktorý sa prejaví skamenenou necitlivosťou, zlosťou a revom podobne dravej zveri, vyžarovaním nenávisť, či ohováraním, pomstyctivosťou či závišťou, posmechom či odsúdením, radosťou zo zlého či zakopnutím blížneho a rozčuľovaním sa nad jeho úspechmi. Také je naše srdce pokiaľ nie je očistené trvalým a náročným sebaobviňovaním, modlitbou, častou vnútornou aj vonkajšou askézou, znášaním starostí, urážok, nespravodlivosti atď. Nie zbytočne svätý Ján Lestvičník kladie lásku na najvyšší (tridsiaty) stupeňok svojho rebríka cností. Prečo potom snívame, že ho dosiahneme, keď preskočíme ostatných dvadsaťdeväť? (Archimandrita Lazar (Abašidze))

Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou. (1Jn 3, 18)

Tábor ICHTYS 2021

Nastal pondelok ráno, 16. august 2021. Pre niekoho obyčajný pracovný deň a začiatok ďalšieho týždňa. No pre verných ale aj nových ICHTYSákov sa práve začínalo nové a neprebádané dobrodružstvo už 8. ročníka každoročného Tábora ICHTYS.

Tento rok sme sa opäť rozhodli stráviť v malebnom prostredí Sninských rybníkov. Jedni sme na dopravu využili vlak, druhí zase autá. Po ubytovaní a obede si nedečakavé deti konečne vylosovali farby svojich tímov, ku ktorým boli priradení aj svätí podľa mien dvoch vedúcich. Na výber bolo šesť farieb: čierna, biela, ružová, zelená, tyrkysová a oranžová. K večeru sme sa stihli okúpať aj v bazéne. V tábore nás sprevádzal každým dňom aj o. Patrik so svojou manželkou ako zdravotníčkou a ich dvoma malými deťmi. Program bol celý týždeň nabitý. Ranné aj večerné modlitby spolu s bodovaním izieb boli na dennom poriadku. Vilomeniny, Trojboj či ICHTYSiáda sa deťom tiež veľmi páčili. Nesmela chýbať ani výroba ikon podľa svätých tímov či čotiek a dokonca sme si s o.

Patrikom vyrobili naše vlastné sviečky zo včelieho vosku. Vo štvrtok ráno bola služená svätá Liturgia priamo pod holým nebom spolu s Eucharistiou. Posvätili sa naše výrobky a poobede sa naši kapitáni tímov stali na dve hodiny vedúcimi a pripravili nám skvelý program. Večer sme ukončili opekačkou pri ohnisku. V predposledný deň nášho tábora si naši

najstarší táborníci zmerali sily v pravoslávnom Dueli. Ďalšie hry - ako Ovocníčkovia, Rozprávkový areál alebo Plachtobal - tímom zabezpečili ďalšie body do hodnotiacej tabuľky. V sobotu sa vyhodnotili všetky súťaže, ocenili sa všetky družstvá a pogratalovalo víťazom. Nikto neostal bez odmeny.

V tábore sme sa všetci cítili úžasne, no všetko sa raz musí skončiť a my musíme pokračovať ďalej. Preto v prvom rade by sme sa mali poďakovať nášmu Hospodinovi za to, že nás po celý čas ochraňoval a stál pri nás. Veľké ďakujem si zaslúžia aj naši vedúci za skvelo odvedenú prácu či deti, ktoré to vydržali až do konca. O. Patrikovi a matuške ďakujeme tiež. V neposlednom rade ďakujeme aj našim sponzorom: Úradu michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie, Filantropii Charis sv. Jána Milostivého, Bratstvu pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS a veriacim a rodičom za ich dary a podporu na organizovanie tábora. Dúfame, že sa o rok opäť uvidíme...

Sláva Bohu za všetko!

vedúca Naty

Srbský episkop Andrej vo Veľkom Mederi na Slovensku

Jeho Preosvätenosť Andrej, episkop rakúsko-švajčiarsky (Srbská pravoslávna cirkev) prijal s požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, archiepiskopa a metropolitu českých krajín a Slovenska pozvanie organizátora Medzinárodného projektu Strom pokoja na zasadenie 18. Stromu pokoja dňa 16. augusta 2021 na srbskom vojenskom cintoríne vo Veľkom Mederi na Slovensku.

Podujatie vo Veľkom Mederi bolo zorganizované v rámci 100. výročia od smrti srbského kráľa Petra I. Karadžordževića, v spolupráci s Veľvyslanectvom Srbskej republiky na Slovensku.

Vážení hostia sa pri tejto príležitosti stretli nad hrobmi srbských mučeníkov z Prvej svetovej vojny: Jeho excelencia veľvyslanec Srbskej republiky na Slovensku prof. dr. Momčilo Babič; štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí SR Martin Klus, biskupský vikár v policajnom zbore SR Jozef Paluba, predseda Trnavského samosprávneho kraja Jozef Viskupič, primátor Veľkého Medera Gergő Holényi a zakladateľ a predseda organizácie Medzinárodného projektu Servare et Manere, Strom pokoja – Tree of peace Marek Sobola. Stretnutie obohatili aj početní Srbi v čele s predstaviteľmi srbských kultúrnych inštitúcií na Slovensku Bojan Radovanovič a Stane Ribič.

Sadenie 18. Stromu pokoja bolo organizované pod záštitou Jeho kráľovského velenia, následníka srbského trónu Alexandra, ktorého pozdravný list bol prečítaný na samom počiatku ceremónie, v ktorej sa okrem čestnej stráže SR zúčastnili aj dobrovoľníci v srbskej kráľovskej vojenskej uniforme. Pred Stromu pokoja bol na počesť srbského kráľa Petra I. Karadžordževića (1844-1921) odhalený pamätník kráľovi Petrovi, ktorý vyrobil slovenský sochár Michal Janiga.

Pred pamätníkom srbským mučeníkom položili veniec predstavitelia štátu, Cirkvi a samosprávy. Počas sadenia 18. Stromu pokoja bol Jeho Preosvätenosť Andrej, episkop rakúsko-švajčiarsky vyznamenaný medailou za zásluhy. Rovnako bol vyznamenaný aj

srbský veľvyslanec na Slovensku Momčilo Babič.

Projekt Strom pokoja ako projekt pod záštitou Slovenskej republiky s heslom Dobrý nápad Slovensko bol už 17-krát organizovaný v mnohých krajinách Európy, medzi inými aj v Srbsku, Rakúsku, Lichtenštajnsku, Rusku, Uzbekistane, Slovensku, Veľkej Británii, Poľsku a USA (www.

tofp.eu). Projekt má cez medzinárodné a lokálne svetové iniciatívy a projekty priateľstva a ekologickej zodpovednosti za cieľ pozyvať všetkých ľudí a národy, aby žili v pokoji a priateľstve.

Slovenská pošta na počesť tejto udalosti vydala k 100. výročiu od smrti srbského kráľa Petra I. Karadžordževiča poštovú známku.

Na srbskom vojenskom cintoríne vo Veľkom Mederi je pochovaných 6000 spolubojovníkov kráľa Petra I., účastníkov v obrane Srbska v Cere, Kolubare a ďalších poraviskách Prvej svetovej vojny. Zabudnutí a privedení zomrieť v „Tábore smrti“, zanechali srbskí novomučeníci svojim potomkom a ľuďom povinnosť a česť, aby sa starali o ich posledné miesto odpočinku – srbský cintorín na Slovensku. Srbi tu zomierali kvôli neľudským podmienkam a nákazlivým chorôbám. Cintorín je dnes v solídnom technickom stave a udržiava ho miestne spoločenstvo a Združenie Srbov na Slovensku.

Z facebookového profilu „Episkop Andrej“ preložil: prot. Peter Soroka

Získavanie cností

Chceš bez námahy konať cnosť? Uvažuj o námahe, že ona je dočasná a o odmene, že je večná. **(Sv. Nil Sinajský)**

Ak nemôžeš byť Slnkom, buď hoci len hviezdou, no vystupuj hore, zanechávajúc Zem. Lepšie je aspoň trochu prospievať v cnosti, než vôbec nič. **(Sv. Ján Pôstnik)**

Nie ten je blažený, kto dobre začína, ale ten, kto dobre končí svoj boj. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Úsilie pokánia a boj s vášňami musí byť doživotný. **(Sv. Ignatij Brjančaninov)**

V cnosti počiatok je ťažký, ale pokračovanie je príjemné. Nepýš sa tým, že stojíš, ale obávaj sa, aby si nepadol. Nie je nijaké namáhavé dielo, ktoré by sa nestalo ľahkým v nádeji na odmenu od Boha. **(Sv. Ján Zlatouсты)**

Víťazstvo nie je bez boja a veniec a oslava bez víťazstva. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Chirotónia vikára srbského patriarchu episkopa Jeroteja

Na májovom zasadnutí v roku 2021 členovia Archijerejského soboru Srbskej pravoslávnej cirkvi zvolili za vikára srbského patriarchu archimandritu Jeroteja. Jeho chirotónia sa začala tzv. „narečenijem“ pred sobotňajšou večerňou 3. júla 2021 v katedrálnom chráme sv. archanjela Michala v Belehrade. Po privítaní patriarchu a 20 episkopov Srbskej pravoslávnej cirkvi, ktorí sa usadili za dlhý stôl uprostred chrámu, na ktorom mal každý z nich pripravenú prosforu s vínom, podišiel k nim archimandrita Jerotej, od každého si vypýtal požehnanie a sadol si za stôl na posledné miesto. Zbor spieval, počnúc od patriarchu, každému episkopovi „Mnohaja lita“ a tí žehnali ľud svätým krížom. Keď prišiel rad na archimandritu Jeroteja, ten svätý kríž priniesol späť patriarchovi. Po skončení tohto obradu slúžil archimandrita Jerotej večerňu spolu s ďalšími mníchmi a duchovnými.

Slávnostná chirotónia vладыky Jeroteja sa konala v nedeľu 4. júla 2021 v jednom z najväčších chrámov na Balkáne, v chráme sv. Sávu v Belehrade, a bola prvou v tejto, takmer dokončenej, celonárodnej srbskej svätyni. V tomto chráme sa nachádzajú krásne gigantické mozaiky so zlatým pozadím doplnené mramorom, k tomu nádherný ikonostas z bieleho mramoru s písanými ikonami, a sú veľkolepou ukážkou kánonickej pravoslávnej ikonografie. V tomto chráme predstúpil archimandrita Jerotej pred prítomných archijerejov, duchovných a množstvo veriacich, aby vyznal svoju vieru v dogmy a kánony Pravoslávnej cirkvi, čo potvrdil aj svojim podpisom.

Po trojsvätej piesni počas svätej Liturgie, ktorú do „lže cheruvimy“ spieval zbor chrámu sv. Sávu, priviedli vybraného dvaja protopresbyteri cez cárske dvere, kde ho prevzali dvaja archijereji, aby ho vždy iná dvojica vладыkov viedla okolo svätého prestola za spevu tradičných piesní, ako je to pri chirotónii. Následne na neho archijereji položili svoje ruky

a patriarcha čítal príslušné modlitby chirotonie. Po jej skončení vладыkovi Jerotejovi slávnostne obliekol episkopské rúcho (sakos a omofor), dal mu panagiu a na hlavu mitru, hlasne sa pýtajúc prítomných, či je toho hodný (slovami „Axios?“, „Dostoin?“). Novovysvätený episkop potom ľud prvýkrát požehnal dikirami a trikirami.

Druhá časť svätej Liturgie bola nádhernou prezentáciou krásy byzantského spevu. Nakoľko je vладыka Jerotej vynikajúcim spevákom a učiteľom byzantského spevu, na jeho chirotoniu pricestovali aj jeho učители a najvýznamnejší byzantskí speváci z Grécka na čele s autorom knihy „Teória a prax cirkevnej hudby“ Georgiosom N. Konstantinuom. Túto knihu vладыka Jerotej preložil do srbského jazyka a učia sa z nej študenti byzantského spevu v Srbsku a Grécku. Pod jeho vedením aj pod vedením ďalšieho skvelého byzantského speváka diakona dr. Vladimira Antiča sa zišlo asi 60 spevákov z rôznych srbských byzantských zborov, aby za spevu byzantských nápevov vytvorili prekrásnu modlitebnú atmosféru. Jedinečnosť toho bola aj v tom, že byzantský spev sa na takej úrovni doposiaľ v Srbsku nikdy nedostal na tak významné oficiálne cirkevné podujatie.

Po svätej Liturgii odovzdal patriarcha Porfirij novému topličskému episkopovi archierejské žezlo a ešte predtým ho pozdravil aj takýmito slovami:

„Vy ste takmer polovicu svojho doterajšieho života strávili v monastieri. A dobre viete na vlastnej koži, ale aj v monastierskom spoločenstve, čo je Kríž a Vzkriesenie. Čo je Christos medzi nami. Bez spoločenstva s Christom cez vieru, predovšetkým cez lásku, cez podvih, ale aj cez svätú Liturgiu je ťažké spoznať v druhom človeku svojho bližneho a kdeže ešte brata... V monastieri všetko začína a končí modlitbou. Keď mnohí dnes len idú spať, Vy ste vstávali k modlitbe za život a spasenie sveta. Dnes, keď sa stávate episkopom, zaväzujeme Vás, ale aj sa za Vás modlím, aby ste touto skúsenosťou monastiera – ktorá je skúsenosťou Svätej Hory ako vlasti každého mnícha a duchovnej vlasti každého kresťana – na mieste, ktoré Vám teraz Cirkev určila, rovnako slúžili Christu, čím budete slúžiť Cirkvi a bližným. Aby ste svedčili o viere, o láske a ako sme čítali v modlitbe, o pokore, o úplnej Christovej pokore, ktorá je práve tým Krížom a Vzkriesením. Nech Boh dá, aby to tak bolo.“

Po prijatí žezla vладыka Jerotej začal svoj prvý archierejský príhovor takto:

„Nech bude vôľa Hospodinova!“ – Tieto slová pred viac ako 800 rokmi vyslovil náš veľký svätý Sáva v Necei, keď bol podľa Božej a cisárovej vôle vybraný a vysvätený za autokefálneho archiepiskopa srbských a prímorských krajín. Nasledujúc jeho vznešený príklad aj moja nehodnosť pokorne vyslovuje tieto slová v tento svätý deň a na tomto svätom mieste, na sviatok jeho prepodobnej matky Anasztázie vo veľkolepom pamätníku - chráme zasvätenom práve jemu, pred vami a celou plnosťou Božej Cirkvi tu zidenej.“

Ďalej opísal význam episkopskej služby a poďakoval sa za prejavenú dôveru. Vďaka vyjadril aj svojim rodičom, príbuzným, priateľom, učiteľom, episkopom a koviljským mníchom – svojej druhej rodine.

„Na konci, ale pred všetkými, obraciam sa k Vám, Vaša Svätosť, ako svojmu duchovnému otcovi a teraz aj otcovi všetkých verných Srbskej pravoslávnej cirk-

vi. Som vďačný Hospodinovi, že ma učinil dôstojným byť po všetky tie roky Vaším učeníkom, od Vás sa učiť „ceste, ktorá vedie do života“ večného... Ďakujem Vám, Vaša Svätosť, za dôveru, ktorú ste prejavili voči mne, duchovne slabému a nemocnému. Po celý svoj mníšsky život, na všetkých poslušaniach, som sa snažil túto dôveru nesklamať... Tak aj teraz, na tomto novom poslušani episkopského slúženia, prosiac o Vaše sväté modlitby, budem sa snažiť naplniť očakávania, ktoré ste Vy a Svätá Srbská Cirkev do mňa vložili.“

Slávnosť sa v chráme zakončila veľkolepým „Mnohaja lita“ najprv srbskému patriarchovi Porfirijovi a potom aj novovysvätenému episkopovi Jerotejovi v podaní byzantských spevákov.

Vladyka Jerotej sa stal už šiestym episkopom pochádzajúcim z monastiera Kovilj. Okrem neho sú to: srbský patriarcha Porfirij, zvorničko-tuzlanský episkop Fotij, rakúsko-švajčiarsky episkop Andrej, dnes už zosnulý egerský episkop Jeroným a valjevský episkop Ischij.

Bolo nám, trom duchovným zo Slovenska, na oficiálne pozvanie od srbského patriarchu Porfirija, veľkou ctou zúčastniť sa tejto významnej udalosti v živote nášho drahého priateľa a učiteľa vladyku Jeroteja, ale aj v živote Srbskej pravoslávnej cirkvi, ktorá sa rozrástla o ďalšieho archijereja a v blízkej budúcnosti sa rozrastie aj o ďalších episkopov. Želáme jemu, ale aj patriarchovi Porfirijovi, ktorý nás na túto slávnosť pozval „Mnohaja i blahaja lita!“ aby dôstojne spravovali svoje duchovné stádo.

Krátky životopis episkopa Jeroteja (Petroviča):

Episkop Jerotej (svetským menom Nikola Petrovič) sa narodil 15. augusta 1971 v Sremskej Mitrovici (Srbsko) otcovi Jovanovi a matke Ľubici. Základnú školu ukončil v Mačvanskej Mitrovici a gymnázium v Sremskej Mitrovici. V roku 1990 začal študovať na Elektrotechnickej fakulte v Belehrade. Vyštudoval aj vyššiu Elektrotechnickú školu v Belehrade v roku 1997. Po roku vojenskej služby vstúpil ako poslúšnik do monastiera sv. Archanjelov v Kovilji. V nasledujúcom roku 1999 začal študovať na Bohosloveckej fakulte Srbskej pravoslávnej cirkvi v Belehrade.

Počas štúdia prijal z rúk báčskeho episkopa Irineja mníšsky postrih 21. novembra 2003 a dostal meno Jerotej. Diplom o ukončení Pravoslávnej bohosloveckej fakulty dostal v roku 2009. Následne s požehnaním episkopa Irineja odchádza do Atén na štúdium gréckeho jazyka a hudobné zdokonaľovanie.

Dva roky tu študoval cirkevnú hudbu a v roku 2011 dostal diplom cirkevného speváka na Aténskom konzervatóriu v triede profesora Likurga Angelopulosa, archon protopsalta veľkej cirkvi v Konštantínopoli. Diplom učiteľa cirkevnej hudby nadobudol v roku 2011 v Škole cirkevnej hudby Aténskej archiepiskopie pri chráme Živonosného istočnika v Aténach v triede profesora Konstantina Angelidisa. V tom istom roku sa prihlásil na poddiplomové štúdium z cirkevnej hudby u profesora dr. Georgija Konstantinua v Škole byzantskej hudby Posvätnej metropolie Nicei v Aténach, ktoré úspešne ukončil v roku 2013. Spolu s poddiplomovým štúdiom z cirkevnej hudby sa v roku 2011 prihlásil aj na doktorandské štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Belehrade.

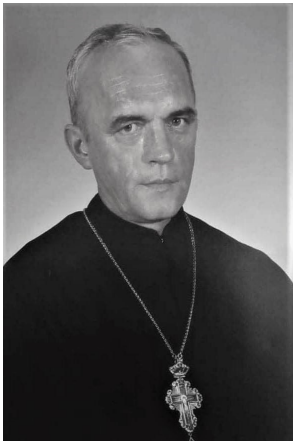
Na jerodiakona ho rukopoložil egerský episkop Porfirij (terajší srbský patriarcha) 29. júna 2014 a na jeromonacha báčsky episkop Irinej 9. decembra 2018, obaja v monastieri Kovilj. Od roku 2011 založil s požehnaním báčskeho episkopa Irineja Školu cirkevného spevu „Svätý Ján Damašký“ pri novosadskej cirkevnej obci, v ktorej prednášal predmety Cirkevný spev a História cirkevnej hudby podľa vzoru podobných škôl v Grécku.

Na riadnom zasadnutí Archijerejského soboru Srbskej pravoslávnej cirkvi, ktoré sa konalo 24.-29. mája 2021 bol vybraný za vikára srbského patriarchu s titulom episkop topličský.

Vladyka Jerotej má veľmi blízky vzťah aj k našej miestnej Pravoslávnej cirkvi. Slovensko navštívil viackrát ako spolubrat monastiera Kovilj, ale aj ako dirigent zboru Školy cirkevného spevu. V minulom školskom roku bol zároveň aj učiteľom byzantského spevu štyroch študentov tejto školy zo Slovenska.

Prot. Peter Soroka

Životné jubileum

V živote človeka sú rôzne udalosti, jubileá či dôležité medzníky. Mnohokrát je to radostná príležitosť, za ktorú ďakujeme Hospodu Bohu, Presvätej Bohorodičke a svätým. Takúto radostnú a požehnanú chvíľu prežíva aj duchovný otec **prot. František Greš**, ktorý sa **11. septembra** dožíva krásnych Bohom **požehnaných 70. narodenín**.

K životnému jubileu sa pripájame aj my, veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Soboši. Ako niekdajší duchovný správca našej cirkevnej obce ste aj napriek ťažkostiam tých čias vyorali nezabudnuteľnú brázdnu na duchovnom poli, do ktorej ste siali semienka Božieho Slova.

Milý jubilant, pri príležitosti Vašich narodenín Vám chceme zblahoželať k tomuto krásnemu jubileu. Ďakujeme Vám za Vaše modlitby, mnohokrát ochotnú pomoc ale i mnohé povzbudivé slová a vyprosujeme Vám od Trojjediného Boha a Presvätej Bohorodičky do ďalších rokov Božie požehnanie a pevné zdravie.

Veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Soboši

Posmrtná spomienka

K blahoželaniu sa pripaja aj duchovný správca a veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Sabinove.

Drahý o. František, do ďalších rokov Vášho života Vám prajeme zdravie, lásku, pokoj, spokojnosť v kruhu najbližších, pevnú a neochvejnú vieru v nášho Hospodina Isusa Christa a Božiu blahodať do každodenného života.

Na mnohaja i blahaj lita!

Duchovný správca a veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Sabinove

Posmrtná spomienka

Dňa **23. júla 2021** vo veku **nedožitých 82 rokov** nás náhle opustil a odišiel k Hospodinu Bohu brat v Christu, bývalý kurátor Pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej, **Juraj Škurla**.

Brat Juraj bol členom rady Pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej od roku 1979 dovtedy, pokiaľ mu to jeho zdravotný stav dovoľoval. Vykonával funkciu cerkovníka, pripravoval chrám pred sv. Liturgiou a obsluhoval kňaza počas bohoslužieb do roku 2012. Aktívne sa podieľal na činnosti rady, staral sa o interiéru a exteriéru chrámu. Nemožno opomenúť jeho aktívny podiel na príprave tradičných osláv sviatku Statia hlavy sv. Jána Krstiteľa.

S veľkou radosťou sa zúčastňoval so svojou rodinou bohoslužieb, aj preto prosíme dobrotivého Pána Boha, aby mu udelil dôstojné miesto v Kráľovstve nebeskom. Ostáva v našich srdciach a modlíme sa za spásu jeho duše.

Rozlúčka s nebohým bratom Jurajom sa konala 25.7.2021 bohoslužbou a pohrebným obradom v dome smútku v Ladomirovej za účasti najbližšej rodiny a známych. Pohrebný obrad vykonal prot. Mgr. Pavol Kačmár slovami a povzbudením zo Svätého Písma.

Bratovi Jurajovi v modlitbách vyprosujeme od Hospoda Boha „**vičnuju pamjať a blažennyj pokoj**“.

Zároveň vyjadrujeme úprimnú sústrasť jeho manželke Márii, ktorá svojím spevom v chráme prispieva k obohateniu našich bohoslužieb, a dvom dcéram Márii a Ľubicí s rodinami.

Rada a veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej

OBSAH - СОДЪРЖАНИЕ

Odpustenie (Jerej Miroslav Pavlenko).....	3
Slovo k sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky (-SHB-).....	5
Narodenie Presvätej Bohorodičky Márie (Protodiakon Ján Husár).....	6
Slovo k sviatku Povýšenia svätého životodarného kríža Pánovho (-SHB-).....	8
Vyvýšenie svätého životodarného kríža (Protodiakon Ján Husár).....	11
14. nedela po Päťdesiatnici – Podobenstvo o kráľovskej svadbe (-SHB-).....	12
Svätý apoštolom rovný Metod, arcibiskup Moravsko-Panónsky, slovenský prvoučiteľ (Jerej Peter Dobrik).....	14
Medzi Nebom a Zemou (II.) (Jerej Ján Pilko).....	16
Zo života a myšlienok svätého Jozefa Hesychastu (V.) (ThDr. Pavol Kochan, PhD.).....	18
Chrám Svätej Múdrosti (Jerej Ján Zozulák).....	21
Pokánie (I.) (Igumen Nikon Vorobjov).....	23
Čo znamená vziať svoj kríž (Prot. Marek Ignáčik).....	25
Zo života prešovskej eparchie.....	27
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	34
Zaujímavosti.....	35
Zo zahraničia.....	37
Blahoželanie.....	40
Posmrtná spomienka.....	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolpatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spolpatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Pravoslávny chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky v Čibanách

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

9
21

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVII/2021
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk
Jazyková úprava: PhDr. Larisa Kuzmyková
Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +
poštovné 6,- €**, polročný príspevok pre
jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.